БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ЁШ ЛЕНИНЧИ

1990 йил 20 январь Шанба № 15 (13.451). Баҳоси 3 тийин.

Газета 1925 йил 8 февралдан чиқа бошлаган • ЎЗБЕКИСТОН ЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ОРГАНИ •

ҚАЙТА ҚУРИШ ТАҚДИРИ— ХАЛҚ ҚЎЛИДА

18 январь куни Москвада ишчилар синфи, деҳқонлар, инженер-техник ходимлар вакилларининг Бутуниттифоқ кенгаши очилди. Катта Кремль саройида заводлар, фабрикалар, ишлаб чиқариш бирлашмаларининг, колхоз ва совхозларнинг, кооперативлар, ижарачи коллективларнинг, илмий тадқиқот, лойиҳа-конструкторлик ташкилотлари ва бошқа ташкилотларнинг намояндалари тўпланишди.

Кенгашда Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг раҳбарлари, Совет ҳукуматининг аъзолари, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, олимлар иштирок этишмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Советининг Раиси М. С. Горбачев кенгашни кириш сўзи билан очди. Партия Марказий Комитетининг ташаббуси билан ўтказилаётган бу учрашув, деб таъкидлади у, жамиятимизни янгилашнинг ҳозирги босқичидаги вазифаларни ҳал этиш учун катта аҳамиятга эга. Қайта қуриш тараққиётнинг мураккаб, ҳал қилувчи босқичига қадам қўйиб, аҳоли барча қатламларини, турмушнинг барча соҳаларини қамраб, кенг қулоч ёймоқда. Ҳозирги вазиятни тушуниб етиш, унинг истиқболларини англаш зарур.

Чимкент вилоятидаги «Шаульдерский» совхозининг ижарачи чўпони С. К. Есмурзаев, Могилев вилоятининг «Завети Ильича» колхозидан механизатор А. И. Галанова, В. И. Ленин номидаги Нижний Тагиль металлургия комбинатининг оператор-инструктори С. Т. Мелихин, эстониялик деҳқон Р. Л. Мустинг, «Ижорский завод» Ленинград ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчиси В. Г. Иванов, Хмельницкийдаги «Катион» ишлаб чиқариш бюросига қарашли конструкторлик бюросининг бошлиғи Ю. Н. Шульяк, Москва вилоятидаги Ухтомский номли қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводидан цех бошлиғи Н. С. Васильченков, қарағандалик кўмирчи П. П. Шлегель, Кишиневдаги «Молдавгидропром» ишлаб чиқариш бирлашмасининг слесари П. Г. Василой ва кўпгина бошқа кишилар қайта қуриш билан, унинг боришига тўсқинлик қилаётган сабаблар, мамлакатни ижтимоий ва иқтисодий ривожлантириш масалаларига доир аниқ равшан таклифлар билан боғлиқ кўпдан-кўп муаммолар юзасидан мунозараларда иштирок этдилар.

19 январда кенгаш ўз ишини давом эттиради.

(ТАСС).

ТОШКЕНТ XXI АСР БЎСАҒАСИДА

ЎРТА ОСИЁ минтақасининг энг йирик сиёсий, иқтисодий, илмий ва маданий маркази яқин келажакда қандай бўлиши керак? Бу саволга СССР Давлат архитектура комитети, мамлакат архитекторлар уюшмаси ҳайъати секретариати ҳамда Ўзбекистон ССР Давлат қурилиш комитети ҳузуридаги архитектура Давлат комитети коллегиясининг 17 январь куни Тошкентда бўлган сайёр мажлиси қатнашчилари жавоб беришлари керак эди. Тошкент шаҳрини ва Тошкент вилоятини ривожлантиришнинг 2010 йилгача бўлган даврга мўлжалланган бош планининг техникавий-иқтисодий асослари уларнинг муҳокамасига қўйилган эди.

СССР Давлат архитектура комитетининг раиси Е. Г. Розанов учрашувни очар экан, минтақани хўжалик ва маданий жиҳатдан юксалтириш асосий вазифалардан бири эканини таъкидлади. Бу вазифани ҳал этишда иттифоқдаги бошқа энг катта шаҳарларга нисбатан Тошкент тараққиётининг ўзига хос муайян хусусиятларини ҳисобга олмаслик мумкин эмас. Бу фикр Тошкент бош плани илмий-тадқиқот ва лойиҳа институти директори Л. Т. Адамовнинг докладида ҳамда мажлис қатнашчиларининг нутқларида айниқса ёрқин акс этди. Ишлаб чиқариш ва ноишлаб чиқариш соҳалари номутаносиб ривожланаётганлигига, уй-жой қурилиши, инженерлик таъминоти орқада қолаётганлигига алоҳида эътибор берилди. Транспорт, уй-жойлар қурилиши учун ерлар ниҳоятда етишмаётганлиги, Тошкентда юзага келган ташвишли экологик аҳвол муаммолари ўртага қўйилди. Ҳозир амалда бўлган бош планга мувофиқ, экологик жиҳатдан зарарли бўлган 74 та саноат ҳамда коммунал корхоналарни шаҳар ташқарисига кўчириш назарда тутилган эди, бироқ ўн йил ичида атиги бешта корхона шаҳар чеккасига чиқарилди. Бундан ташқари, пойтахтимизда янги заводлар мўлжалланганидан ҳам кўпроқ жойлаштирилмоқда. Ваҳоланки, Тошкент саноат корхоналари қурилиши ва кенгайтирилиши тақиқланган ёки чекланган шаҳарлар қаторига киради. Бундай иншоотларнинг кўпи ҳалигача маҳсулот ишлаб чиқармаяпти, уларни деярли бир вақтнинг ўзида ишга тушириш жуда кўп ишчи кучини талаб қилади. Малакали, ўқимишли кадрларни қаердан олиш керак? Бугунги кунда Тошкент ва Тошкент вилоят корхоналарига 25 минг ходим керак. Ҳолбуки, ҳозир иш билан таъминланмаганлар ҳам оз эмас.

Пойтахт сарҳадларини кенгайтириш айниқса муаммога айланмоқда. Бош планда Тошкент сарҳади 30,5 минг гектар бўлиши кўзда тутилган. Бугунги кунда эса у атиги 26,6 минг гектарга етади. Бу уй-жой қурилиши учун етарли эмаслиги кўриниб турибди. Натижада аянчли ҳол юзага келди: Тошкент мамлакатимиздаги миллион нафар аҳолиси бўлган шаҳарлар орасида уй-жой билан таъминлашда 22-ўринни эгаллайди! Кўп йиллар давомида шаҳар чеккасида якка тартибда уйлар қурилиши тақиқлаб келинди, бунинг оқибатлари ҳалигача қаттиқ сезилмоқда. Пойтахтнинг 450 мингдан кўпроқ киши яшайдиган эски шаҳар қисмида киши бошига 3,5 квадрат метр жой тўғри келади, бу шаҳардаги ўртача кўрсаткичдан икки ярим баравар кам демакдир.

Шаҳарсозлар 25 йилдан бери аэропортни ва авиаремонт заводини шаҳардан ташқарига кўчириш тўғрисидаги масалани ўртага қўйиб келишмоқда. Мазкур корхоналарнинг шовқин-сурон кўтариладиган ва электр оҳанграбоси таъсир этадиган ерларида пойтахтимизнинг ярим миллионга яқин аҳолиси истиқомат қилади. Холва деган билан оғиз чучимайди, деганлари шу бўлса керак.

Бош планда эски шаҳар қурилишларининг ўзига хос қиёфаси сақланиши, уй-жойларни таъмирлаш ва меъморий ёдгорликларни тиклаш кўзда тутилган эди. 1990 йилгача Қоратош, Самарқанд дарбоза, Себзор, Марказ-15, даҳаларида биринчи навбатда тўла-тўкис таъмирланиши лозим бўлган даҳалар белгилаб берилган эди. Бироқ таъмирлаш ишлари ҳалигача бошлангани йўқ.

Шаҳарсозлик ва инвестиция сиёсати номутаносиблиги натижасида Куйбишев кўчасининг қурилиши тугалланмади, юк ташиладиган йўл қурилиши бошланмади. Районлар ўртасида жуда қисқа транспорт алоқасининг йўқлиги натижасида юк машиналари шаҳар марказидан ўтишга мажбур бўлмоқда. Бунда автомобиль транспорти ҳозирги пайтда ҳавога чиқараётган зарарли чиқиндиларнинг ҳиссаси энг юқори даражага кўтарилиб, шаҳар ҳавосини булғатаётган бошқа манбаларнинг умумий ҳажмига нисбатан 65 фоизни ташкил этади.

Атроф муҳитни соғломлаштириш юзасидан белгиланган тадбирларнинг биттаси ҳам бажарилмади. Қуюв цехлари бўлган янги корхоналарни жойлаштириш ва мавжуд корхоналардаги қуюв цехларини кенгайтириш натижасида шаҳар ҳавосини булғатадиган қўшимча кучли манбалар пайдо бўлмоқда. Буларнинг ҳаммаси жиддий ташвиш туғдирмаслиги мумкин эмас.

Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятини 2010 йилгача бўлган даврда ривожлантиришнинг таклиф этилган бош плани техникавий-иқтисодий асосларини умуман мажлис қатнашчилари маъқулладилар.

Мажлисда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. А. Каримов нутқ сўзлади.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси М. М. Мирқосимов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. А. Попов, Тошкент вилоят партия комитетининг биринчи секретари С. М. Мамарасулов, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. И. Фозилбеков, Ўзбекистон ССР Олий Советi Президиуми Раисининг ўринбосари Б. И. Бугров, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Т. Я. Шарипов, партия ва совет органлари, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

Эртага—В. И. Ленин хотираси куни

Ота-боболар руҳини шод этиш, уларга фарзандлик таъзимини бажо келтириш йигит-қизлар учун ҳам фарз, ҳам қарз. Бу одат халқимизнинг азалий анъанаси. Ахир ўтмиш — истиқболни ёрқин кўриш кўзгуси. Фақат шунинг ўзигина эмас, мутафаккирлар қолдирган маънавий бойлиги, донишманд арбобларнинг доно асарлари ҳаракатимизнинг бебаҳо дастури. Ана шу хазинадан қанчалик кўпроқ баҳраманд бўлишимиз давримизнинг жамиятни инқилобий қайта қуриш, ошкоралик ва демократиялаш йўлидан шунчалик собитқадам илдам илгарилашимиз йўриғидир.

Жумҳуриятимиз пойтахтида муқаддас бир даргоҳ бор. Бу — В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиали. Бу ерга қўйилган ҳар бир ҳужжат, далилий ашё улуғ доҳийнинг ҳаёти ва инқилобий фаолияти ҳақида ҳикоя қилади. Шундан ҳам йилнинг тўрт фасли бу даргоҳ доим кекса-ю, ёш билан гавжум. Ёши катта кишилар фақир-фуқароларга эрк, йўқсилларга рўшнолик бахш этган улуғ донишманд, Октябрь инқилоби раҳнамоси, камтарин инсон ҳаётига ўзининг босиб ўтган йўлини қиёслаш, ўғил-қизлар эса доҳий васиятларига қандай амал қилаётганликлари ҳақида ҳисоб бериш, келгуси режаларига йўл-йўриқ очиш учун келишади.

Ахир жаҳон тарихида инқилоблар оз бўлмаган. Улар жамият тараққиётига маълум ижобий таъсир ўтказган бўлса ҳам, аммо меҳнат аҳлига озодлик, тенглик, дўстлик, ўз тақдирига, жамики моддий ҳамда маънавий бойликларга соҳиблик, истиқболига комил ишонч бахш этган эмас.

В. И. Ленин ташкил этган Коммунистик партия жамиятнинг етакчи кучи — йўқсилларнинг деҳқонлар билан иттифоқи туфайли меҳнат аҳлининг кенг қўллаб-қувватлашида амалга оширган Улуғ Октябрь инқилоби Ер куррасининг олтидан бир қисмида эрк қуёшини балқитди. Бу инқилоб жаҳон тараққиётида янги даврни очиб берди.

Совет халқи барча авлодлари жамият турмушида ва ўзларининг шахсий ҳаётларида улуғ инсон таълимотини амалга ошириш учун курашиб келди. Кураш ва меҳнат жабҳаларида улкан зафарлар ҳам, ленинча таълимотдан жиддий чекинишлар ҳам бўлганлиги ҳозир ҳаммага аён. Айниқса бу шахсга сиғиниш ва турғунлик йилларида мамлакатимизда, шу жумладан, жумҳуриятимиз ҳаётида оғир оқибатларга олиб келди. Шундан ҳам ҳозир В. И. Ленин таълимотига қайта-қайта мурожаат этаётганлигимиз, унинг битмас-туганмас теран фикрлари мужассамлашган асарларининг маъносини чақишга ҳаракат қилаётганлигимиз бежиз эмас. Бу эса жамиятимизни тубдан қайта қуриш, унинг барча жиҳатларини янгилаш, социализмнинг Ленин тасаввур этган қиёфасини тиклашимиз имкониятини бериши шубҳасиздир.

Муқаддас даргоҳ

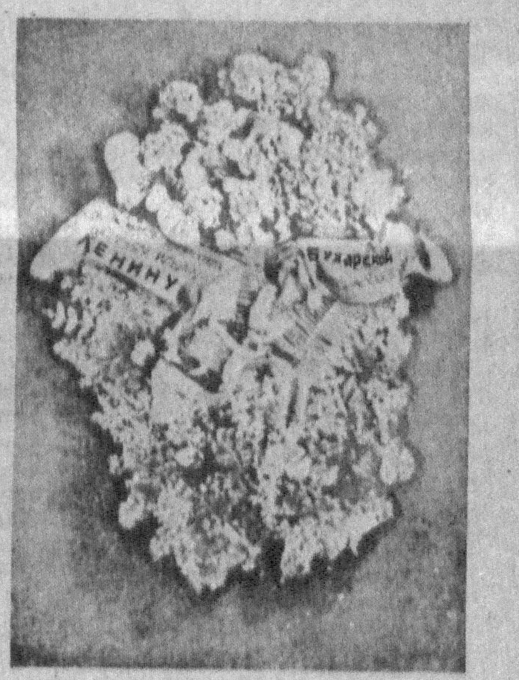
КПСС XXVII съезди, партия Бутуниттифоқ XIX конференцияси, шундан кейинги КПСС Марказий Комитети Пленумлари ҳужжатлари бу йўлда ҳаракат дастуримиздир. СССР халқ депутатлари Съездлари, Олий Совети, сессиялари мамлакатимиз иқтисодиётнинг инқирозли ҳолатини бартараф этиш, халқ фаровонлигини ошириш, миллатлараро ғоят долзарб, ўткир муаммоларни ечишга қаратилган бир қатор муҳим ҳужжатларни қабул қилди. Ватанимизда ҳуқуқий давлат қарор топишига қаратилган собитқадам фаолият кўрсатиб келаётир. Буларнинг барчаси доҳиймиз ўз асарларида олға сурган ғояларни рўёбга чиқариш йўлидаги амалий қадамларимиздир.

Ҳурматли муштарийларимиз, Сиз суратларга бир эътибор беринг. Бу лавҳалар В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалидан доҳий хотираси куни арафасида олинган. Бу ўғил-қизлар (юқоридаги сурат) Тошкент шаҳридаги 21-болалар уйининг бир гуруҳ тарбияланувчилари. Кўриб турганингиз пастдаги суратда В. И. Ленин вафот этган 1924 йилнинг аёзли январида Тошкент эски шаҳрида меҳнаткашларнинг мотам митинги акс эттирилган. Иккинчи суратда Бухоро Халқ Жумҳуриятидан В. И. Ленинга атаб темирдан ясалган гулчамбар ҳамда яқинда музейга топширилган доҳий хотирасига бағишланган альбомнинг муқоваси.

Тарихда шундай улуғ зотлар борки, улар мангу барҳаёт, руҳи инсонлар ҳаёти билан ҳамиша ҳамнафас. Владимир Ильич Ленин ана шундай зот. У сиз, биз — ҳаммамиз билан бирга. Унинг ғоялари ишларимизда, бунёдкорлик, юмушларимизда барҳаёт. Йиллар ўтаверади, авлодлар ўрнини янги авлодлар эгаллайверади. Лекин В. И. Ленин номи ва унинг инқилобий ишлари асрлар оша яшайверади.

Карим РАҲИМ,

Е. БОТИРОВ суратлари.

Озарбайжон ва Арманистон халқларига

Ана шу машаққатли дамларда биз сизларга, Озарбайжон ва Арманистоннинг гражданларига сизнинг ақл-идрокингиз ва қалбингизга, сизнинг ўз халқларингиз, кўп миллатли Ватанимиз тақдири учун масъулиятингизга мурожаат қилмоқдамиз.

Бокуда ва Озарбайжоннинг бошқа аҳоли пунктларида, шунингдек Арманистоннинг бир қанча районларида содир бўлган фожиали воқеалар совет кишиларининг юрак-бағрини ўртаб юборди. Қон тўкилди, бебошлик ва ур-йиқит оқибатида одамлар қурбон бўлди. Қурол-яроғ ва ўқ-дорини қўлга киритиш мақсадида ҳарбий объектларга, ички ишлар муассасаларига ҳужум қилинмоқда. Иккала республикада ҳам жангарилар гуруҳлари тузилмоқда. Энг муқаддас нарса — СССР Давлат чегараси бузилмоқда.

Экстремист кучларнинг масъулиятсизлик билан қилаётган жиноятkorona қатти-ҳаракатлари, шафқатсиз зўравонлик ва ваҳшийлик фактлари ҳақли равишда мамлакат аҳлининг қаҳр-ғазабини қўзғамоқда, айбсиз жабрдийдаларга совет кишиларининг раҳми келмоқда. Авж олиб кетган можародан аввало, болалар, аёллар, қариялар жабр кўрмоқдалар, фарзандларингиз ҳалок бўлмоқда, мамлакатимиздаги бошқа халқларнинг болалари — ҳарбий хизматчилар, ҳуқуқни муҳофаза этиш органларининг ходимлари ҳам қурбон бўлмоқдалар. Халқ хўжалигига жуда катта зарар етказилмоқда. Совет халқлари оиласининг маънавий негизи бўлган ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик руҳига ҳам ўрнини қоплаб бўлмайдиган зарар етмоқда.

Бундай давом этиши мумкин эмас! Қандай қилиб бўлса ҳам душманлик, бебошлик ва зўравонлик тўлқинини тўхтатиш лозим. Жазосиз жиноятлар содир этилишига, она-еримизга кулфат ва бахти қаролик уруғлари сепилишига йўл қўйиб бўлмайди. Миллий ҳис-туйғулар билан чайқовчилик қилишга, одамларни кўр-кўрона нафрат ва ақлдан озиш жарига итаришга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Бугунги фожианинг пайи қирқилмаса, эртага у миллий ҳалокатга айланиши мумкин.

Совет кишилари СССР Олий Совети Президиумининг Тоғли Қорабоғ автоном областида ва Озарбайжон, шунингдек Арманистоннинг баъзи бошқа районларида фавқулодда ҳолат эълон қилиш тўғрисидаги Фармонини тушуниб кутиб олдилар. Улар бу Фармонни мажбурий, аммо батамом зарур тадбир деб билмоқдалар, биздан жуда қатъият билан ҳаракат қилишни талаб қилмоқдалар. Мамлакат раҳбарияти: барча зарур чоралар кўрилади, деб маълум қилади.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети сизларнинг ҳаммангизни — озарбайжонлар ва арманларни, эркаклар ва аёлларни, оқсоқол қариялар ва ёшларни ақл-идрок овозига қулоқ солишга, экстремистларни тийиб қўйишга, иғвогарларни фош этишга, зўравонларни тўхтатишга, алданганларни тўғри йўлга солишга чақиради. Биз сизларни мамлакат раҳбарияти, ҳуқуқни муҳофаза этиш органлари, Ички ишлар министрлиги ва Совет Армияси қўшинлари, чегарачиларнинг тинчлик ва ҳуқуқ-тартиботни тиклаш юзасидан куч-ғайратларини қўллаб-қувватлашга даъват этамиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМСОМОЛИ МЕҲМОНЛАРИ

Кеча Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Қўмитасида Испания Коммунистик Ёшлар Иттифоқи делегацияси қабул қилинди.

Делегация аъзолари — халқаро алоқалар бўйича котиб Оскар Горилеро, Каталония Коммунистик ёшлари котиби Хоакин Местре, федерал кенгаши аъзоси, иқтисодий масалалар бўйича эксперт Хавьер Бланко, СССР Ёшлар ташкилотлари қўмитасининг референти Николай Чупашкинларни Ўзбекистон комсомоли Марказий қўмитасининг биринчи котиби А. Носиров қабул қилди. Қабулда А. Носиров жумҳурият ёшларининг ишлаб чиқаришдаги роли ҳақида қисқача тўхталиб ўтди. Ёшларнинг бугунги ўй ва режалари, муаммолари хусусида ҳам фикр юритди ҳамда испаниялик меҳмонларни қизиқтирган саволларга жавоб берди.

Учрашув сўнггида Ўзбекистон ССР Ёшлар ташкилотлари қўмитаси раиси Акмал Саидов делегация вакилларига ўз таклифлари баён этилган ҳужжатларни тақдим этди. Испания делегацияси уч кун давомида пойтахтда бўлиб, унинг диққатга сазовор жойлари билан танишади.

СУРАТДА: Испания Коммунистик Ёшлар Иттифоқи делегацияси аъзолари.

Муҳаммад АМИН суратга олган.

Эртага Туркистон комсомолининг I съезди очилганига 70 йил тўлади

Унутилмас дақиқалар эди

СЪЕЗД ИШТИРОКЧИЛАРИ ХОТИРАЛАРИДАН

Шариф Фазлуддинович ЗАБИРОВ — РКСМ IV-V съездларининг делегати, Коммунистик Ёшлар Байналмилали бюроси аъзоси.

— Ўша кезларда менга катта ишонч билдириб, олматалик комсомоллар Туркистон комсомолининг I съездига делегат қилиб сайлашди. Аҳвол анча оғир, мамлакатда граждандлар уруши давом этиб, очарчилик кучайган бир пайт эди. Ана шундай кезда Туркистон комсомолларининг съездини чақириш ҳақида келишиб олинганлиги катта воқеа бўлди. Биз Тошкентга салкам 500 километрдан кўпроқ йўл босиб келдик.

Съезд ишида қатнашар эканман, катта ишлар олдимизда турганлигининг гувоҳи бўлдим. Маърузачиларнинг нутқларида ёшлар олдига беқиёс ишлар вазифа қилиб қўйиларди. Айниқса Москвадан съездни ўтказишда ёрдам беришга келган Россия Коммунистик Ёшлар союзининг фаол ходимлари бизга ҳар томонлама мадад кўрсатишди.

Делегатлар бир овоздан мени Туркистон комсомоли Марказий Комитетининг аъзолигига кўрсатишди. Тез орада эса яна бир масъулиятли вазифа — Марказий Комитет котиби этиб сайлашди. Бу вазифани ҳам сидқидилдан бажаришга, туркистонлик комсомол-ёшларнинг ишончини оқлашга ҳаракат қилдим. Кейинги йилларда ҳам қайси бир вазифада меҳнат қилмайин, навқирон ёшлигимиз бирга ўтган дўстларимни унутмадим.

* * *

— Василий Гаврилович КОЛЧИН — 1918 йилдан бери партия аъзоси, тошкентлик ёшлар сардори.

— Инқилоб туфайли озодликка эришган Туркистон комсомолларининг I съезди мураккаб даврда ўтганди. Ўша кезда мен Тошкент ишчи ёшлар Иттифоқини бошқарардим. Биз ҳам съездга катта тайёргарлик кўрдик. Ёшларнинг энг муносиб вакилларини делегат қилиб сайладик. Орамизда ўзбеклар камчиликни ташкил қилсада, илмга ва эркинликка ташна маҳаллий миллат йигит-қизлари ҳаракати кенг йўлга қўйилганди.

Съезд ишида фарғоналик делегат Евгений Иткин фаоллик кўрсатди. У Фарғона шаҳрида болалар учун интернат мактаби ташкил этганди. Кейинчалик Хива хони таслим бўлгач, Коммунистик Ёшлар Байналмилалининг Туркистон бюроси аъзоси сифатида Хоразмдаги ўттизга яқин қишлоқларда бўлиб, комсомол ячейкалари тузишда иштирок қилди.

* * *

Борис Яковлевич ПАКНЕР — 1918 йилдан бери комсомол аъзоси, съездни ўтказиш бўйича комиссия аъзоси.

— Делегатлар бир ҳафта муқаддам кела бошлашди. Чунки белгиланган кунга Тошкентга етиб келишнинг иложи бўлмаслиги ҳам мумкин эди. Верхний шаҳридан 400 километр масофани отда босиб ўтишга тўғри келди. Ўша кезда темир йўл хизмати издан чиққанди. Қутурган аксилинқилобчилар иложи борича поездлар қатновини издан чиқаришга ҳаракат қилишарди.

Делегатларни жойлаштиришга Туркистон Марказий Ижроия Қўмитаси бизга катта ёрдам берди. Улар учун ётоқхона ва ошхоналар тайёрлашда кўмаклашди. Фаол ёшларимиздан ҳисобланган Вера Михайлова ва Эся Шистерлар делегатларни ўз уйларига олиб кетишди. Съездга делегат бўлмаган бизлар учун уни тартибли ўтказиш топширилганди. Қўлимизда милтиқ билан эшик олдида туриб, мандатларни текширардик. Ҳар бир кун қалбимизда ўчмас таассурот қолдирди. Съезд кунлари янги-янги дўстлар орттиргандик. Бу дўстлик бизни бир умр янги зафарларга бошлаб келди.

1920 йил 21 январь...

Бу суратнинг олинганига роппа-роса 70 йил бўлди. Тошкентда — Туркистоннинг узоқ-яқин шаҳар ва қишлоқларидан тўпланган йигит-қизлар эсдалик учун суратга тушишганди. Туркистон комсомолларининг I съезди иштирокчилари тўпланишиб, тарих учун хотира қолдиришганди.

Ўшанда ҳам бугунгидек аёзли қиш эди. Гражданлар уруши давом этаётганди, Туркистоннинг турли бурчакларидан съездга делегат этиб сайланган йигит ва қизлар осонликча манзилга етиб келишмади. Улар аксилинқилобчилар ҳужумига бир неча бор дучор бўлишгани табиий. Чунки чет эллик ҳомийларнинг ҳарбий мададига таянган аксилинқилобчилар инқилобни бўғиб ташлашга тиш-тирноғи билан ҳаракат қилишарди. Айниқса Тошкентда ёшлар съездини ўтказмаслик учун улар бутун куч ва имкониятларини ишга солишмоқда эди. Аммо шунга қарамай туркистонлик ёшлар ўз анжуманларини ўтказиш учун тинмай ҳаракат қилишарди. Бу масалада ўлка ёшларига ёрдам бериш мақсадида. Москвадан Россия Коммунистик Ёшлар союзидан бир гуруҳ йигит ва қизлар ташриф буюришганди. Улар съезднинг ташкилий ишларида ўз тажрибаларини ишга солишди.

Съезд делегатлари орасида хотин-қизлар камчиликни ташкил қилсада, кун тартибидаги масалани муҳокама этишда улар фаол иштирок этишди. Съезд делегати ҳисобланган Марина исмли комсомол қиз узоқ Кушка шаҳридан келганди. Унингароқхўр ва қиморбоз эрини қўлга олишга ҳаракат қилишган инглиз хуфячилари ўз мақсадларига эриша олишмайди. Ўша кезда Кушка қалъасининг коменданти бўлган генерал Ростребов қўмондонлик қилган солдатлар душманни яқин йўлатишмайди. Жасур комсомол аёл бадмаст эри билан инглизлар яширинча суҳбат қилганидан огоҳ бўлиб қолади. Сотқин хорижлик босқинчиларга қалъа дарвозасини очиб бериш ниятида эди. Эртасига тиш-тирноғигача қуролланган душман қалъани олиш учун қанча ҳаракат қилмасин, ниятига эриша олмайди. Маринанинг бу жасоратига тан беришган кушкалик ёшлар уни Туркистон комсомоллари съездига делегат қилиб сайлашади.

Яна бир делегат Шариф Забиров асли Пржевальский шаҳридан келган. У 19 ёшида илк бор комсомол сўзини эшитганди. Бир вақтлар бу ерга кўчиб келган татарлар хонадонида вояга етган Шариф тез орада ўз атрофига илғор фикрли ёшларни тўплайди. Улар ёшлар ўртасида тарғибот ишларини кенг йўлга қўйиш мақсадида театр ташкил этишади. Аҳоли гавжум бўладиган жойларда тез-тез саҳна асарларини намойиш этишиб, китоб ўқиб беришар, дунё янгиликларидан бохабар қилишарди. Унга катта ишонч билдирган ҳамфикр дўстлари Туркистон комсомолларининг I съездига делегат қилиб юборишди.

Ўлка ёшларининг I съезди 1920 йил 20 январь куни очилиши мўлжалланганди. Аммо айрим сабабларга кўра ва бир қатор узоқ жойлардан делегатлар етиб келишга улгуролмаганлиги сабабли съезднинг иши бир кунга кечиктирилди. Съезд Луначарский номли маориф уйида (ҳозирги Офицерлар уйи) очилди. Съезд ўтадиган бинонинг пештоқига ягона шиор осиб қўйилганди: «Яшасин Россия Коммунистик Ёшлар союзининг I Туркистон съезди!» Кейинчалик съезд иштирокчилари бу шиорни кўтариб, завод ва фабрикаларда бўлишади.

Съездда 120 делегат қатнашди. Уларнинг 102 нафари ҳал қилувчи овозга ва 18 нафари маслаҳат овозига эга эди. Съезд кун тартибига 12 та масала киритилган эди. Туркистон комсомолларининг I съезди Туркистон Коммунистик партияси ўлка комитети ва Россия Коммунистик Ёшлар союзи Марказий Комитетининг бевосита раҳбарлиги остида ўтди. Унда сўзга чиққан маърузачилар ёшларни миллий озодлик ҳаракатида фаол қатнашишга, Совет ҳокимиятини янада мустаҳкамлашга, Октябрь инқилоби ғалабаларини душманлардан қаҳрамонларча ҳимоя қилиб боришга чақиришди. Шунингдек, Туркистондаги мустамлакачиликнинг қолдиқларини барҳам топтириш, ёшларни байналмилал руҳда тарбиялаш, маҳаллий йигит-қизлар ўртасида иш олиб бориш, уларнинг ғоявий-сиёсий даражасини кўтариш каби бир қатор вазифалар муҳокама этилди.

Шуни таъкидлаш лозимки, Туркистон комсомолларининг I съезди тарихда янги озод ва эркин халқнинг вакиллари жипслашган ёшлар ташкилоти бунёд этилганлигини яна бир бор намойиш этди. Кейинчалик бу съезд иштирокчилари жойларга боришиб, унда қабул қилинган қарорларнинг изчил бажарилишини таъминлашга ҳаракат қилишди. Ҳар бир съезд иштирокчиси ўз олдига унинг қарорларини бекаму-кўст ҳаётга тадбиқ этишни мақсад этиб қўйганди.

Мана, ўша 20-йилда рўй берган унутилмас воқеалардан кейин ҳам 70 йил ўтди. Ана шу даврда Туркистон комсомоли катта синовдан муваффақиятли ўтиб, Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон ва Қирғизистон комсомол ташкилотларига асос солди. Бугунги кунда Ўрта Осиё жумҳуриятлари ёшлари Туркистон комсомолининг I съезди анъаналарига содиқ қолишган ҳолда ўз сафларини янада жипслаштириб, янги ғалабалар сари дадил қадам ташламоқда. Қайта қуришнинг олдинги сафида бориш, комсомолнинг нуфузини янада кўтариш, йигит-қизлар фаоллигини ошириш бугунги куннинг жанговар шиорига айланган.

Давр ва тақдир ҳақида

«ПАРТИЯ ВА ИТТИФОҚ» — бу ҳақда П. Карасик маъруза қилди. У ўз нутқида бугунги комсомол ташкилотининг ютуғи бевосита Ленин партияси билан боғлиқлиги ҳамда унинг доимий ёрдамига муҳтож эканлигини таъкидлаб ўтди.

«ИҚТИСОДИЙ-ҲУҚУҚИЙ ИШЛАР» — бу тўғрида Н. Пеньков нутқ сўзлади. У шуни таъкидлаб ўтдики, иш билан банд бўлган ўсмирлар учун 4-6 соатлик иш вақтини белгилаш даркор. Чунки бугунги кунда кўпгина ҳунармандчилик устахоналарида ўсмирлар меҳнат қилишаётир. Ишчи ёшлар сафида ўсмирлар меҳнатини назорат қилувчи ёрдамчилар бўлиши даркор.

«ЁШЛАРНИНГ СОЦИАЛ ТАРБИЯСИ ҲАҚИДА» С. Зусман маъруза қилди. У шуни таъкидлаб ўтдики, ёшларнинг билим олиши учун имкониятлар яратилган. Шу боис йигит-қизлар собитқадамлик билан ўз билимларини ошириб боришлари даркор. Айниқса, фабрика ва заводларда ишчи-ёшлар мактаблари тармоғини янада кенгайтириш зарур.

«МАДАНИЙ ОҚАРТУВ ИШЛАРИ ҲАҚИДА» С. Ладиженский ҳикоя қилиб берди. Бугунги ёшларнинг ҳар томонлама камол топишида ёшлар клублари муҳим ўрин тутади. Бу клубларда сиёсий, бадиий, адабий, табиий мактаб, тарғибот ва маърузачилик бўлимлари ишлаши керак.

«МАҲАЛЛИЙ МИЛЛАТ ЁШЛАРИ ЎРТАСИДАГИ ИШЛАР ҲАҚИДА». Бу масалага съезд делегатлари алоҳида эътибор билан қарашди. Ўлка бюросининг бу борадаги бир қатор камчиликлари айтиб ўтилди. Шу масалада қабул қилинган қарорда барча миллат вакилларига мансуб бўлган йигит-қизларни Коммунистик Ёшлар союзига жипслаштириш вазифаси қўйилганди. Ўлка комсомол ташкилоти қошида маҳаллий миллат вакиллари билан ишлаш бўлими ташкил этилди.

Туркистон комсомолларининг I съезди Устав ва Программа қабул қилди. Шунингдек, Туркистон комсомоли ўлка комитети аъзоларини сайлади. Бундан ташқари унинг номи ўзгартирилиб, Туркистон Коммунистик Ёшлар Иттифоқи Марказий Комитети, деб аталадиган бўлди. Унинг составига 11 киши аъзо этиб сайланди. Улар орасида Н. Пеньков, С. Ладиженский, Г. Завельский, А. Шербаков, И. Финкельштейн, Ш. Забиров ва бошқалар бор эди.

[Ушбу материалларни И. УСМОНОВ тайёрлаган].

Делегатлар қатлами

- I съездда иштирок этаётган делегатларнинг 65 нафари коммунистлар бўлиб, уларнинг кўпчилиги граждандлар урушида фаол иштирок этишарди.
- Делегатлар орасида 74 нафар руслар ва маҳаллий миллатга мансуб бўлмаган йигит-қизлар, 19 нафар маҳаллий ва бошқа миллат вакиллари бор эди.
- Съезд иштирокчиларининг 50 нафари ишчилар, 10 нафари деҳқонлар, 20 нафари эса ўқувчилар эди. Уларнинг 20 нафари камсаводли, 78 нафари саводли ва 22 нафари ўрта маълумотга эга эди. Съездда 8 нафар рус ва маҳаллий миллатга мансуб бўлган қизлар иштирок этишган.

ХУШХАБАРЛАР

ЯҚИНДА Тошкентдаги «Қизил тонг» ишлаб чиқариш бирлашмасида астари синтепондан қилинган, беш хил рангли матодан тикиладиган енгил плашчлар ишлаб чиқарилади. Корхонанинг моделчи-рассоми В. Посельяева яратган бу янги плашч ҳамма ёшдаги аёллар учун мўлжалланган. Бу йил «Қизил тонг»да харидорларга манзур бўладиган анчагина янги кийимлар тайёрланди. Бу ерда ишлаб чиқариладиган маҳсулотлар тури деярли саксон фоиз янгиланди. 129 хил кийим-бош тикиб чиқариш режалаштирилмоқда, шулардан 84 таси бирлашма моделчилари ва конструкторларининг ижод маҳсулидир.

ТОШКЕНТ тўқимачилик комбинатининг тўқимачилари жаҳон стандартлари даражасига чиқиб олдилар. Биринчи тўқимачилик - тикувчилик фабрикасининг цехларидан бирида эни икки метр бўлган хом сурп тўқила бошланди. Айни ана шундай ҳажмдаги матолар халқаро бозорда жуда харидоргир ҳисобланади. Йил охиригача миллион метр хом сурп тайёрлаш режалаштирилаяпти. Кўпгина чет эл фирмалари эса шунча газламани ҳозирнинг ўзидаёқ сотиб олишга тайёр.

ШАҲРИСАБЗДАГИ «Восход» пионерлар лагери дам олувчиларни бутун йил давомида қабул қила олади. Ҳозир уни реконструкция қилиш ишлари тугалланаяпти. «Узбекнефтегазгеологи я» бирлашмаси бу ишни ўз маблағи ва ўз кучи билан бажараяпти. Усти очиқ ёғоч айвонлар ўрнида пишиқ-пухта уйчалар қурилди, икки қаватли ётоқхона биноси, шинам ошхона қурилди. Ёзги таътил кунларида «Восход»да болалар дам олишади. Йилнинг бошқа вақтида эса пионерлар лагери онлавий дам олиш уйи сифатида ишлайди.

ВИЛОЯТда ташкил қилинган уй-магазинлар ўтган йили Фарғона вилоят матлубот жамияти товар оборот планини деярли беш миллион сўм ошириш имконини бермоқда. Ҳозир бу ерда 743 та ана шундай савдо шохобчаси бўлиб, улардан озиқ-овқат маҳсулотларини ва энг зарур саноат молларини исталган вақтда сотиб олиш мумкин.

БУХОРОДАГИ «Ғиждувон» совхози аҳолисининг дастурхонида витаминли маҳсулотлар кўпайиб қолди. Бу ерда совхознинг мева мурабболари тайёрлайдиган консерва цехи ишлай бошлади. Ёз ва кўз ойларида йиғилган мевалар цехнинг ишга туширилишини «кутиб», хўжалик омборида ётган эди. Янги корхона кунига 300 банка мураббо тайёрлаш қувватига эга. Шу тариқа совхозда янги даромад манбаи пайдо бўлди.

(ЎзТАГ).

Шахсий фикрим

Раҳбар бўлиш осонми?

Нимасини айтасиз, уйда бўлмасин, ишхонада бўлмасин, турмушнинг қандай бўлиши кўп томондан бошлиққа боғлиқ. Бўлаётган ҳар бир ишда раҳбарнинг ё ундай, ё бундай роли бор. У тажрибали, тадбиркор, дидли, фаросатли экан, ўша жойда иш яхши бўлиши маълум.

Фарғона вилояти Ўзбекистон ноҳияси ва Наманган вилояти Учқўрғон ноҳияси партия қўмиталари янгича ишлашга ҳаракат қилишяпти. Хўш янгилик нимадан иборат? Ноҳия партия қўмитасидан колхоз, совхоз ва бошқа ташкилотлар бошлиқлар чақириб, мажлис қилиб шундай дейилади: «Сизларни энди ишларингизни қўйиб ҳадеб бюрога ва бошқа мажлисларга чақирмаймиз. Ўзимиз ҳам кам мажлис қиламиз. Сизларга иш ўргатмаймиз. Ўз ишларингни ўзларинг қиласизлар. Сизларга бориб деҳқончиликда иш ўргатмаймиз. Фақат «ҳорманглар!» деб хабар олиб, талабларингизни билиб келамиз. Шунга, ўз ишларингизни ўзларинг билиб қилишга тайёрмисизлар? Бунинг учун сизда яхши тажриба, ишбилармонлик, деҳқончилик саводи ва маданияти бўлиши керак. Шу фазилатлар орангизда кимда бўлмаса ҳозир айтсин. У кишини шу вазифадан озод қилиб, ўринларига шу айтилган гаплар қўлидан келадиган ўртоқни сайлаймиз» дейилди. Шунда: «кошки эдия, шундай бўлса яна «мана энди, ишимиз яхши бўлади, мустақилликка эришамиз», деган тасдиқ овозлари келди.

Бир мисол. Андижонлик машҳур пахтакор Меҳнат Қаҳрамони Исомиддин Арабов яқинда телевизордаги суҳбатида шундай дейди: Мен ўз еримга келаётсам, қўшни бригада ғўзасига сув очаяпти. Қарасам, ғўзага ҳозир сув сира керак эмас, ер захлаб ётибди. Сувни тўхтатиб деҳқонни койисам, «юқоридан келган киши сув беришга мени мажбур қилди», дейди. Кейинчалик кўрсак, шу ғўзаларнинг ҳосили жуда яхши бўлди — сув берилганда ғўза ғовлаб кетиб, ҳосил кам бўлар эди», деди. Тажрибали деҳқон Исомиддининнг ичида гаплари кўп: «Менинг ерим тошлоқ. Бу ерга буйруқ билан пахта экамиз. Гектаридан 6-7 центнердан ҳосил оламиз. Пахтани бошқа ерлардан ҳосилдорлигини оширсаг-у, бу ерга бошқа керакли экинлар эксак, совхозга катта даромад бўлар эди, деб арз қилмаган жойимиз қолмади. «Пахта ерини қисқартириб бўлмайди», деган жавоб ва буйруқ билан ҳозиргача пахта экамиз. Қани, деҳқончиликда мустақиллик. Тўғри талабга тўғри жавоб!».

Иш усули ҳақида яна бир соҳадаги бўлаётган ишларга ҳам эътибор берайлик. Прокуратура, суд, ички ишлар министрлигидаги баъзи бир бошлиқларнинг иш усуллари биз қоралаётган турғунлик даврининг тартибидан ўзгаргани йўқ. Жиноятчи деб қамалган киши 5-6 йиллаб тергов қилинади. У кишига йўқ айбни қўйиш учун мажбур қилинади. Натижада, шунча йил терговда бўлган киши қамоқда гуноҳсиз ётган бўлиб, бўшатилади. Бу қандай гап? Бу ишни айрим шахслар — терговчилар қилади-ю, бу ишлардан адолатли қонун чиқарган давлатимиз шаънига доғ тушмайдими? Бундай ноҳақ бўлаётган ишларга кўп мисол келтириш мумкин. Масалан, Қаҳрамонов 6 йил Москвада тергов қилиниб, охири айби йўқлиги аниқланиб, бўшатилди. У 6 йиллик иш ҳақини давлатдан олиши керак. Шунча йил унинг иши билан шуғулланган терговчи ҳам аниқ бўлмаган иш билан шуғулланганлиги учун ойлик олиб келган. Булар давлатга ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий зарар эмасми?

Яна бир мисол. Бу воқеа яқинда телевизорда кўрсатилди. 30 йил ички ишлар хизматида бўлган Тожихоновни хизматдан қўлини боғлаб, қамоққа олиб кетишди. У киши 3 йил қамоқда ётиб, айби йўқлигини баён қилиб, юздан ошиқ ариза ёзиб юқори ташкилотларга юборган. Унинг хотини ҳам: «Эримнинг айби йўқ, агар уни бўшатмасаларинг 7 болам билан ўзимга ўт қўяман», деб ариза ёзади.

Аввало, шуни айтиш керакки, айбдор сурункасига 5-6 йил тергов қилиниши керакми? Яна шуни ҳам айтиш лозимки, жумҳуриятимиздаги жиноятни шу ернинг ўзида тергов қилмасдан, уни Москвада тергов қилинишига сабаб нима? Бу маҳаллий тергов ходимларига ишонмасликми? Раҳбарнинг иш юритиши ҳақида яна шуни ҳам айтиш лозимки, уларнинг кўпчилиги ўз билимсавияларини оширишга интилмайдилар. Бадиий адабиётни кам ўқишади. Кўпгина бошлиқлар ўзбекча газета ва журналларни мутолаа қилмайдилар. Шу боис улардаги муҳим материаллардан мутлақо бехабардирлар.

Ҳаёт кун сайин раҳбар шахслар олдига катта талаблар қўймоқда. Бугунги кунда давр билан ҳамоҳанг қадам ташлаш лозим. Айниқса, бу борада раҳбарлар зиммасига катта масъулият тушади.

Уткир РАШИД,
ёзувчи.

РЕДАКЦИЯДАН: дилбар шеъру-қўшиқлар ила эл ҳурматини қозонган шоир Уткир Рашид кексалигига қарамай ёшлар матбуоти билан алоқасини узмай келарди. Келажак авлоднинг тақдири учун куюнчак шоирнинг вафоти ҳақидаги хабар барчамизнинг қалбимизни ларзага солди. Отахон шоирга редакциямизга келтирган ушбу мақоласининг чоп этилишини кўриш насиб бўлмаганлиги бизни маҳзун қилади. Оташнафас назм устаси Уткир Рашид хотираси қалбимизда абадий сақланажак. Ушбу қайғули воқеа муносабати билан шоирнинг оила аъзоларига ва қариндош уруғларига чуқур таъзия изҳор этамиз.

ТЎҒРИ ЙЎЛ ТАНЛАНДИ

Амударё районидаги «Оқ олтин» колхозининг деҳқонлари баҳорги дала ишларига тайёргарликни қисқа муддатда тугалладилар. Бунинг сири жуда оддий — томорқа учун ер олган оилалар яхши кайфият билан меҳнат қилишди. Қўшни Партия XXII съезди номли, «Коммунизм», Ленин номли колхозларнинг меҳнаткашлари ҳам ўз томорқаларида баҳорги юмушларни бошлаб юборишга тайёр туришибди. Деҳқончилик жадал суръатда олиб бориладиган районда 12583 оилага 1798 гектар ер ажратилди — бу автоном республикада эришилган энг яхши кўрсаткичларнинг бириdir.

Ўрганиш, таҳлил этиш натижалари, хусусан томорқа ерларида суғориладиган майдонлардан юқори ҳосил олинишини кўрсатиб турибди. Бу ерларда етиштирилган маҳсулотларнинг сифати жуда яхши. Ўтган йили етиштирилган маҳсулотга нисбатан эҳтиёж анча катта бўлди, эндиликда эса аҳолининг талаби янада тўлароқ қондирилади.

Афсуски, автоном республиканинг ҳамма ерида ҳам ушбу режани рўёбга чиқаришга етарли эътибор бермаяптилар. Бинобарин, катта ерлари бўлган, аҳоли унча зич жойлашмаган шимолий районларда англашилмовчиликларга, сансалорликка йўл қўйилаётганлигига ажабланасан, киши.

В. ЛУЦЕНКО,
ЎзТАГ мухбири.

Бизнинг фахрлансак арзийдиган ажойиб одатларимиз бор. Шулардан бири меҳмондўстлик. Уйингизга меҳмон келаяпти. Дарров тараддуд ҳақида ўйлайсиз. Табиийки таомлар шоҳи — паловхон тўрага уннаб кетасиз. Ош дамланди. Меҳмон — меҳмон-да, уни энг яхши лаганга сузасиз. Кейин чойхўрлик. Шубҳасиз, энг яхши чойнак ва пиёлалар дастурхон устида.

Сиз суратда кўриб турган қиз Дилфуза Маҳмудова мана 4 йилдирки, Тошкент чинни буюмлар ишлаб чиқариш заводида ишлаб келмоқда. У идишларга бадиий безак беради. Уйингиздаги пахта гулли лаган, чойнак ва пиёлалардаги тасвирларда Дилфузанинг ҳам қўли бор. Дилфуза 1987 йилдан буён бригадир. У КПСС аъзолигига номзод.

Сурат муаллифи: Ҳ. МИРЗАКАРИМОВ.

Хорижддан хабарлар

М. С. Горбачевга Нью-Йорк штати юристлари уюшмасининг мукофоти топширилди

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Нью-Йорк штати юристлар уюшмасининг халқаро ҳуқуқ соҳасидаги улкан муваффақиятлар учун таъсис этилган анъанавий йиллик мукофоти М. С. Горбачевга берилди.

Уюшманинг раҳбарларидан бири Майкл Мэний Нью-Йоркдаги «Мэрриот маркиз» меҳмонхонасида мукофотни расмий топшириш маросимида сўзга чиқиб қуйидагиларни таъкидлади: ўтган йиллардан фарқли равишда мукофот лауреатини аниқлаш учун овоз бериб ўтиришга ҳожат қолмади. Чунки М. С. Горбачев номзодини барча якдиллик билан маъқуллади. «1989 йилдаги воқеаларнинг кечишига энг кўп таъсир ўтказган фақат бир киши бўлди, — деди М. Мэний. — Бу — Президент Горбачевдир. Унинг хизматлари туфайли эндиликда русча «қайта қуриш» ва «ошкоралик» сўзларини таржима қилиб ўтиришга ҳожат йўқ».

Мукофот СССРнинг БМТ ҳузуридаги доимий вакили А. М. Белоноговга топширилди. Нью-Йорк штати юристларининг уюшмаси ўз сафларига суд, прокуратура ва адвокатура ходимларидан, ҳуқуқ соҳасидаги барча мутахассислардан қарийб 50 минг кишини бирлаштиради.

Қора танли Америка, аҳволинг қандай?

БУГУНГИ КУНДА «қора танли Америкага» унинг ичкарисидан назар солсангиз, аҳволи қандай экан? «Пэрейд» журнали ушбу саволга жавоб берар экан, кейинги чорак аср мобайнида қора танлиларнинг, ёки ҳозир Америка Қўшма Штатларида айтишаётганидек, африкалик американликларнинг аҳволи бироз ўзгарганлигини қайд этади.

Қўшма Штатларда 28,9 миллион негр аҳолиси яшайди ёки у умумий аҳолининг 12,1 фоизини ташкил қилади. Ўтган йили 8 минг нафарга яқин қора танли американликлар сайлаб қўйиладиган лавозимларни эгаллашди — бу 1979 йилга нисбатан тўрт баравардан кўпроқдир. Ҳозир Америка Қўшма Штатларида 300 дан кўпроқ африкалик американликлар шаҳар ҳокимларидир. Улардан ўн кишиси аҳолиси 400 минг кишидан кам бўлмаган Америка шаҳарларини бошқаришмоқда. Жумладан, негрлар энг катта олтита шаҳарнинг бештаси: Нью-Йорк, Лос-Анжелес, Чикаго, Филадельфия ва Дейтройт шаҳарларига бошчилик қилишмоқда. Мамлакатнинг энг муҳим сиёсий марказларидан яна 11 тасида, бунга мамлакат пойтахти Вашингтон ва Атланта шаҳарлари ҳам киради, африкалик американликлар ҳокимлик қилишмоқда.

АҚШ Конгресси вакиллар палатасида кейинги 20 йилда негрлар сони икки баравардан ортиқроқ кўпайди ва ҳозир 24 кишини ташкил этади. Сенатда эса бирорта ҳам африкалик американлик йўқ. «Мамлакатимиз сиёсатида бирор ирққа мансублик қудратли ва биринчи даражали омил бўлиб қолмоқда, — деб ёзади шу муносабат билан «Пэрейд» журнали. — Бироқ биз фақат терисининг рангидан келиб чиқмаган ҳолда сайлаб қўйиладиган лавозимларга номзодларни танлаб секин-аста силжишга эришяпмиз». Чунончи, янги йилда Вашингтон билан қўшни Виржиния штатига губернатор қилиб сайланган Дуглас Уайлдер юқори лавозимни эгаллаган дастлабки африкалик американлик бўлди.

Д. Уайлдер, деб уқтиради, газета, Жесси Жексон сингари мамлакат сиёсий майдонида ўзини яхши кўрсата олган Американинг қора танли сиёсий раҳбарларининг биринчи қаторида туради. Маълумки, Жесси Жексон бундан бир неча вақт муқаддам Нью-Йорк ҳокими Дэвид Динкинс ва Пенсильвания штатидан вакиллар палатасининг аъзоси демократ Уильям Грей билан бир қаторда президент сайлови кампаниясида ўз номзоди учун кураш олиб борган эди.

«Вашингтон пост» газетасининг фикрига кўра, АҚШ олий судининг аъзоси 81 ёшли Тэргуд Маршалл XX асрда Америкадаги энг обрўли африкалик американлик бўлган. «У Америкадаги ўзгаришларга ва фуқароларнинг ҳозирги ҳуқуқлари ва эркинликлари нормаларини ишлаб чиқишга кўмаклашганлиги шубҳасиздир», — деб ёзади газета. Маршалл неча ўн йиллаб давом этган ўз фаолияти чоғида Оқ уй эгалари унга неча бор тазйиқ ўтказганларини сезди, улар Маршаллнинг истеъфо беришини истардилар, лекин у ўз обрўси ва сиёсий шахсиятини сақлаган ҳолда чидам-матонат кўрсатди. «Мен бу лавозимга бир умрга тайинланганман, — деди у яқинда газета мухбири билан қилган суҳбатда, — умримнинг охиригача ана шу лавозимда қолиш ниятидаман».

Ҳозир астронавтлар, жуда катта даромад келтирадиган улуғвор томошаларнинг юлдузлари, ёзувчилар, телепрограммаларни олиб борувчилар, ҳуқуқшунослар ҳамда йирик компаниялар менежерлари орасида африкалик американликларни учратиш мумкин. Лекин барибир тенгсизлик сақланиб қолмоқда.

«Нью-Йорк таймс» газетаси гарчи «қонуний бўлиб қолган ирқий камситишлар мозийга чекинганига анча бўлган бўлсада, американликлар ҳали ҳам ирқига қараб низолар, шубҳалар ва кўпинча ўз-ўзидан ҳадиксирашларни бошидан кечирган икки жамиятга ажралиб қолган», деб адолатли равишда ёзади.

Владимир МАТЯШ,
(ТАСС мухбири).
ВАШИНГТОН.

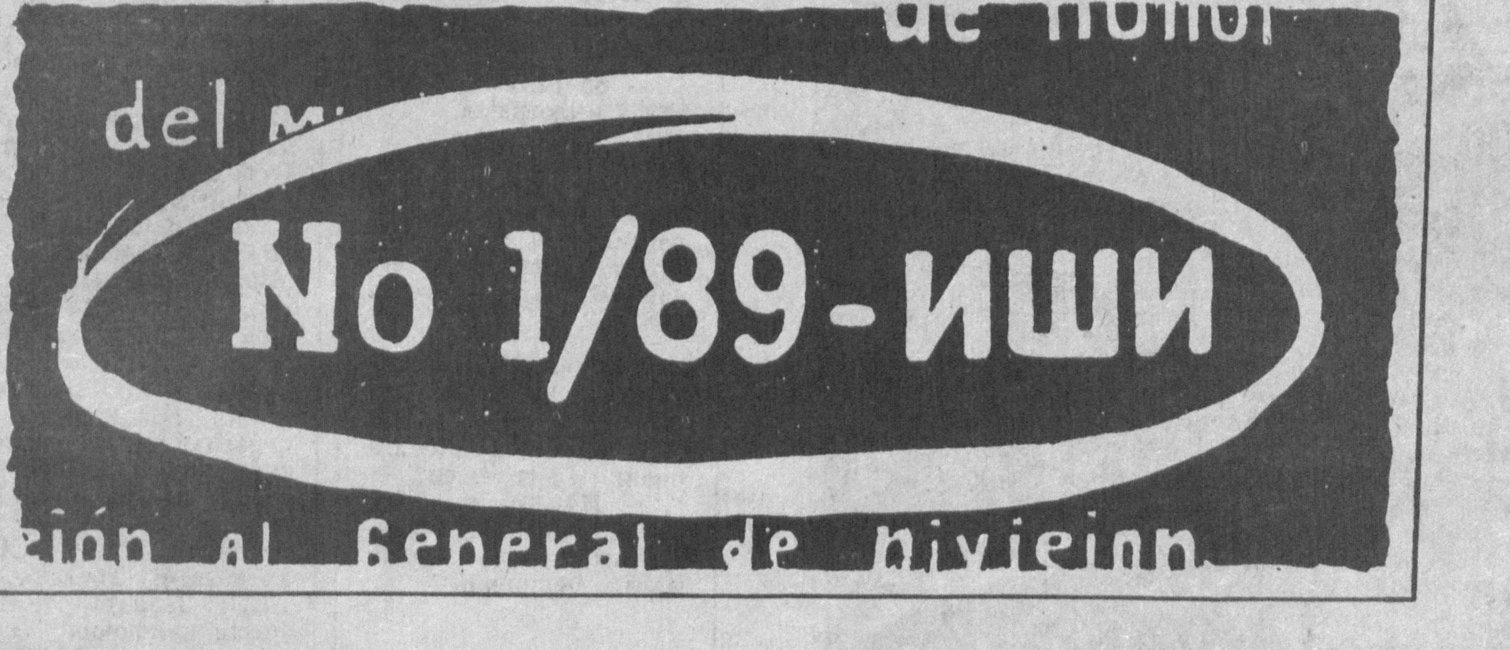
ЖАҲОН ИҚТИСОДИЁТИДА СССРНИНГ МАВҚЕИ

ГААГА, (ТАСС). «Ньюспорт» халқаро матбуот марказининг ташаббуси билан бу ерда «Совет Иттифоқини халқаро хўжалик алоқаларига жалб этиш истиқболи» мавзуида конференция бўлиб ўтди. Бу йиғинда Нидерландия савдо-саноат доираларининг ҳамда Европа иқтисодий ҳамжамияти раҳбарлик идораларининг вакиллари, мамлакатнинг таниқли сиёсат ва жамоат арбоблари, шунингдек СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Л. И. Абалкин бошчилигидаги Совет делегацияси қатнашди.

Бундай учрашувлар ҳамиша, айниқса шиддат билан ўзгаришлар бўлаётган даврларда фойдалидир, деди конференцияда сўзга чиққан Совет делегациясининг раҳбари. Бундай йиғинлар бир-бирининг ниятини тўғрироқ тушуниб олиш ва унга баҳо беришга, яқинлашиш йўлларини топишга ёрдам беради. Жаҳон иқтисодиётида шиддат билан жиддий ўзгаришлар содир бўлмоқда, деб таъкидлади у. Совет Иттифоқи ҳам бу жараёнлардан четда қола олмайди. СССР халқ депутатларининг съезди яқинда маъқуллаган иқтисодиётни соғломлаштиришга оид ҳукумат программасида ташқи иқтисодий алоқаларни ривожлантириш концепцияси муҳим ўрин тутади.

Туб иқтисодий ислоҳот, деб таъкидлади сўнгра докладчи, Совет Иттифоқининг Ғарбий Европадаги хўжалик юритиш тажрибасига қизиқишини кучайтирмоқда. Совет ҳукумати бу борада Ғарбнинг ёрдамига умид боғламоқда. Совет ташкилотларининг ташқи иқтисодий алоқалари бир гуруҳ мамлакатлар ёки битта регион билан чекланмайди. Совет Иттифоқи ўзи танлаб олган устунликлар ва ўзаро наф келтирувчи принципларга амал қилиб, жуда кенг кўламдаги ҳамкорликка шай бўлиб турибди, деб таъкидлади СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари.

Кубалик гиёҳфурушлар тўдаси фош этилди

Мартинес колумбияликлар билан алоқа боғлаб, ўз вазифасини маълум қилади. Ўз навбатида улар буни хўжайинга етказишга ваъда беришади.

Очоа кейинги таклифи билан гиёҳфурушларни алдамоқчи бўлганга ўхшайди. Чунки у Хирон йўлаги орқали ўтган ҳаво йўлига хўжайинлик қилолмасди. Аммо уни назорат қилиб турган масъул лавозимдаги кишилар билан алоқа бағлаши ҳам эҳтимолдан ҳоли эмасди.

Аммо шунга қарамай Очоа ва Мартинес, уларнинг биринчиси қанчалик талабчан, иккинчиси ҳаракатчан бўлмасин, барибир кўзланган мақсадларига эриша олишмади. Очоанинг ишонган одамлари йўқ эди. Фақат революцион қуролли кучлар министрлигидаги бир хизматдоши унинг ҳаракатларига ҳамкорлик қиларди. Бошқа масалада у бутунлай Тони де ла Гуардиа гуруҳига бўйин эгиб, унинг ходимлари билан фақат ҳамкорлик қилиш у ёқда турсин, ҳатто рақобатчилик ҳам қиларди. Очао 1988 йилнинг ўрталарида Мартинес орқали биринчи гиёҳфурушлик операцияси ҳақида келишганида, Тоне де ла Гуардиа ўз гуруҳи билан бу воқеадан 18 ойлар чамаси илгарироқ бундай хуфёна юмушларнинг дастлабкисини ўтказиб улгурганди.

Шуниси аниқки, Очоа ва Тони де ла Гурдиа бир вақтнинг ўзида, яъни 1986 йилдан бошлаб бир-бирига бўйсунмаган ҳолда мустақил ҳаракат қилишга киришган эдилар. Фақат 1988 йилнинг ўрталарида Гаванада бўлган учрашувда ўртага қўйилган икки ҳаракат лойиҳаси уларни бир-бирига қўшди. Аммо Тони ўз гуруҳи билач Очоа ва Мартинесни ўзларидан узоқроқ туришини исташиб, уларни ҳамма нарсадан ҳам бохабар қилавермасди. Бироқ шу нарса маълумки, 1988 йил давомида Очао Тони де ла Гуардианинг ўзидан у аллақачон хуфёна мол сотиш билан шуғулланаётганлигидан огоҳ бўлди.

Тони де ла Гуардиа ва унинг укаси Патрисио инқилобнинг дастлабки йиллариданоқ ички ишлар министрлиги билан тақдирларини боғлашган. Улар бир қатор имкониятларни ўзида мужассамлаштирган вазифаларни бажариб келишарди. 1982 йилда Тони бўлимнинг бошқарма бошлиғи этиб тайинланди. Кейинчалик бу бўлим ички ишлар министрлигининг МС бўлимига айлантирилади.

Бу бўлимнинг асосий мақсади нималардан иборат эди? Америка Қўшма Штатлари томонидан Кубага тиқиштирилган иқтисодий қамални бартараф этиш: Куба учун медицина ва лаборатория асбоб-ускуналари, дори-дармонлар, гигиена материаллари, компьютер техникаси ва бошқа ускуналар, деталлар, Америка ишлаб чиқариш воситаларига мос тушадиган қурилмалар, хуллас, мамлакатимиз учун зарур бўлган ҳар қандай нарсани олиб келиш вазифаси турарди. Қўшма Штатларнинг жинояткорона қамали даврида бу ҳаққоний ва энг оқилона хатти-ҳаракат ҳисобланарди. Шу масалаларни ҳал этишда МС бўлими денгиз ва ҳаво транспорт воситаларига эга бўлган американликларга ва у ерда яшовчи бошқа миллат вакиллари билан алоқа боғлашиб, улар орқали Кубага асбоб-ускуналар олиб келишарди. МС бўлими бундай олди-сотти тижорат ишларини бажариш, шу йўл билан кўп муаммоларни ҳал этиши даркор эди. Аммо бу масалани бажаришда бўлим ходимлари қора дори билан савдо қилувчи ҳар қандай алоқалардан ҳолй бўлишлари лозим эди. Текшириш шу нарсани аниқладики, Тони де ла Гуардиа МС бўлимининг Панамадаги ходими Мегель Руас ва унинг ўзи кубалик бўлган, чет элда яшовчи колумбиялик аёлга уйланган амакиваччаси Рейнальдо Руас билан алоқа боғлаб, Кубада гиёҳ сотиш билан шуғулланиш имкони борлигини эшитганди. Мигель Руас ва Амадо Падрон Рейнальдо Руис билан учрашганда, у Майамидаги қайиқлар эгасига ишониш мумкинлигини ва Куба орқали Қўшма Штатларга қора дорини Колумбия самолётида етказиб беришини баён қилади. Улар ҳар килограмм гиёҳ учун 800 доллар тўлашга рози. Бундан хабар топган Тони де ла Гуардиа Рейнальдо Гуис ўғли бошқарган ўз самолётида Кубага келиши керак ва шу ерда барча масалаларни ҳал этиб олиш мумкин, деб топади.

Рейнальдо Руис Кубага 1987 йилнинг январида учиб келади. Улар бўлажак ишлар хусусида келишиб олишади. Колумбиядан чиққан самолёт қора дорини махсус қутичаларда Варадерога олиб келади. Майамидан келган қайиқлар тамаки сотиб олиш баҳонасида қора дорини ҳам олишиб, уни тамакидан бўшаган идишларга солиб қўйишади.

Бу операция апрель ойида ўтказилади. Келишилганидек самолёт қорадорини Варадерогача олиб боради. Шу кунларда денгиз нотинч эди. Шу боис қайиқлар келиши кечикиб, Варадерода қора дори 20 кундан 30 кунгача қолиб кетади. Ниҳоят улар Майамига жўнатилади. Юкнинг оғирлиги 400 килограммни ташкил этарди. Бу операция учун Тони де ла Гуардиа ва унинг ҳамтовоқлари 320 минг доллар олишди.

Аммо бу билан чекланиб қолишмай, бунга қадар операциянинг якунини кутиб, улар наша ҳам олиб ўтишади. Бунинг учун қуйидаги йўлни ишга солишади. Де ла Гуардиа

4

одамлари Пинар-дель-Рионинг шимолида бораётгган кемани қўлга олишиб, уни Матанас вилоятининг шимолида жойлашган Кадис нуқтасигача кузатиб боришади ва уни Майамидан келган қайиқлар наша билан тўлдиргунча яшириб туришади.

Бу 1987 йилнинг бошида юз берганди. Жиноятчилар юз берган воқеаларнинг ҳаммасини аниқ саналарида эслай олишмайди. Ҳеч кутилмаган қалтис иш бошланади.

Май ойида Верадерога яна бир самолёт қўнади. У 400 килограммга яқин қора дори олиб келганди. Тезюрар катерлар уни Майамига олиб кетишади. Тони гуруҳи 320 минг доллар олади.

1987 йилнинг 4-кварталида ҳар бири 500 килограммдан иборат бўлган икки операция амалга оширилади. Ўша йўл билан, яъни қорадори ҳаво билан Варадерога олиб келинади ва тезюрар қайиқларда Майамига жўнатилади.

Йил давомида фақат биргина режалаштирилган операция амалга оширилмади. Кема келсада самолётдан дарак бўлмади. Натижада беш операция муваффақиятли бажарилиб, фақат биттаси барбод бўлади.

1988 йилда икки операция амалга оширилди. Уларнинг дастлабкиси йил бошида, бу сафар ҳам одатдагидек самолёт юкни Варадерога олиб келади, денгиз йўли билан у Майамига етказилади. Иккинчиси — июнь ойида амалга оширилиб, бу сафар наша жўнатилди. Бу операция мазмуни шундан иборат эдики, оролнинг жанубига келган ва Майамига йўл олган кемани ёқилғи билан таъминлаш даркор эди.

1988 йил давомида уч бор ўтказилган қўшимча операция бирин-кетин ҳар хил сабаблар билан барбод бўлади. Унинг икки галида қора дори мусодара қилинади. Умумий натижа эса икки операция муваффа[illegible]

[illegible]

(Охири. Боши ўтган сонда).

Бу операциянинг ташкилотчилари [illegible] ўтказиш усуллари ўзгаради. Бу операциянинг ташкилотчилари томонидан янада мураккаб ҳаракатлар амалга оширилади. Сув ўтмайдиган махсус жиҳозлар билан таъминланган қорадори самолётдан туриб Кубанинг Варадеро оролининг шимолида жойлашган мамлакатнинг территориал сувларига ташланиши мўлжаланган эди. Бу ўзига хос бомба ташлаш мўлжали аниқланади. Тезюрар қайиқлар учун қора дорилар тушган жойни аниқлаш унчалик қийин масала эмас. Агарда юк қайиқларга сиғмай қолса, ёки Америка чегарачилари томонидан хавф туғилган тақдирда қора дорилар яқин орадаги оролчаларга яшириб қўйилар ёки кейин чиқариб олиш мумкин бўлган чуқурликдаги сувга чўктириларди..

СУД ҲУЖЖАТЛАРИДАН

1989 ЙИЛ 9 ИЮЛДА ФИДЕЛЬ КАСТРО РУСНИНГ ДАВЛАТ КЕНГАШИ МАЖЛИСИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИДАН.

...Ватанни ҳар қанча пулга сотиб бўлмайди. Бу асло мумкин эмас. Агарда миллиардлар фойда келтирган тақдирда ҳам инқилоб қора дори билан савдо қилиш ҳисобига кун кўра олмайди. Ер куррасининг бу қисмида мардонавор турган инқилобий мамлакат ўз ҳурматига, обрў-эътиборига, ўз ахлоқига эга бўлиши ва фақат шу асосда фаолият кўрсатиши даркор. Майли, бизни инқилобчи деб қоралашсин, майли инқилобий ҳаракатга ёрдам бераяпти, деб айблашсин, майли бизни байналмилалчилик бурчни бажарётганимиз учун гуноҳкор этишсин, майли бизни истаганча ёмон кўришсин-у, аммо мамлакатимизни келажаги йўқ, ўз иқтисодий қудратини ана шу билан тиклашга ҳаракат қилганга [illegible] қарамоқ керак.

Тони де ла Гуардиа гуруҳи ман қилинган юк билан савдо қилаётган жиноятчилар билан алоқа боғлаб, қайиқ эгаларига жой берган ҳолда уларни ёқилғи билан таъминлаш ишини бамисоли МС бўлими ҳаракатлари доирасида, деб бажаришарди.

1989 йилда биринчи операция — февралда, иккинчиси—мартда, учинчиси ҳам шу ойда, тўртинчи, бешинчи, олтинчилари апрель ойининг 20 куни ичида, еттинчиси 22 апрелда, саккизинчиси эса шу ойнинг 23 куни амалга оширилади. Уларнинг ҳаммаси муваффақиятли ўтганди.

Бизнинг текширишларимиз шуни кўрсатдики, 1987 йилнинг январидан то 1989 йилнинг апрелигача Тони де ла Гуардиа гуруҳи томонидан ўтказилган операцияларнинг фақат 4 таси амалга ошмай, қолган 15таси муваффақиятли ўтган.

Шуни таъкидлаш лозимки, 12 июнь, душанба, яъни Очоа, Мартинес ва ака-ука Гуардиалар қамоққа олинган куни уларнинг қорадори билан савдо қилиш ишига алоқаси борлиги ҳақида ҳеч қандай маълумот йўқ эди. Текшириш фақат Очоанинг порахўрлик, ахлоқсизлик ва бошқа айбларини фош этувчи далиллар ва бунга тааллуқли бўлган Патрисио, Антонио де ла Гуардиаларнинг масаласини кўраётган эди. Дастлабки маълумотлардан сўнг бир неча соат ўтгач, аниқроғи, Мартинеснинг уйи тинтув қилинаётганда у ердан топилган ҳужжатлар ҳаммасини ойдинлаштирди. Жумладан, бир хатда Мартинеснинг бу ишга алоқадорлиги фош бўлиб, унинг фикрича: «хатни сақлаб турганни унинг ақлсизлигидан далолат берганди».

Аммо тергов бу воқеалардан қатъи назар, аллақачон бошланганди. Бир қатор миш-мишлар ҳамда Куба дўстларининг хабарларига кўра [illegible]

Бу Қўшма Штатларнинг қорадори Верадеро ва унга яқин бўлган территориал сувлар орқали олиб келинаётганлиги борасидаги айбномасига ҳам мос келарди.

Тони де ла Гуардиа гуруҳи ҳаракатининг энг ачинарли томони шунда эдики, улар йўл қўйган барча ҳатти-ҳаракатлари жиноятдан иборат эканлигини яхши била туриб, бу борада лом-мим дейишмасди. Бундан фақат айримларигина, албатта, Очоа ҳам, хабардор эдилар, холос. 1987-1988 йиллар давомида улар бир қатор операцияларни онда-сонда ўтказиб, ўзларини ҳар қандай хавф туғилишидан сақлашга ҳаракат қилишарди. Фақат 1989 йилнинг апрель ойида хуфёна ҳаракатлар тезлашиб кетди. Ҳозирча бунчалик тезкорликнинг сабаби аниқлангани йўқ.

Айбдорларнинг ўз ҳисоб-китобларига қараганда, умумий миқдори 6 тоннага яқин бўлган қорадори хуфёна олиб ўтилган, ҳамда бунинг учун 3 миллион 400 доллар атрофида даромад қилинган. Шуни ҳам айтиш керак-ки, айрим ноқонуний йўллар билан топилган маблағ операциянинг барбод бўлиши ва унинг асосий қатнашчилари ҳибсга олиниши туфайли ўз эгаларига бориб етмаган.

«Гранма», 1989 йил, 22 июнь.

ФАВҚУЛОДДА ҲАРБИЙ ТРИБУНАЛ ҲУКМИ

Очоа, Мартинес, Антонио, де ла Гуардиа ва Амдро Падрон олий жазо — отишга ҳукм қилинди.

Патрисио де ла Гуардиа, Антонио Санчес Лима, Эдуардо Диас, Искиердо, Алексис ЛагоАроча, Мигель Руис Поо ва Роса Мария Абиерио Гобинларнинг ҳар бирига 30 йилдан қамоқ жазоси тайинланди.

Луис Пиньедо Бермудес, Габриэль Прендес Гомес ва Леонель Эстевес Сотоларнинг ҳар бири 25 йилдан қамоқ жазосига ҳукм қилинди.

Трибунал Антонио Родригес Эстурисини [illegible]

«Гранма», 1989 йил, 10 июль. Нашрга Ю. СУББОТИН тайёрлаган. «Советская Россия» газетасидан таржима.

5

Низом тарқатилди

ПЕКИН, ТАСС мухбири Геннадий Кривошеев хабар беради: ХКПнинг интизомни текшириш марказий комиссияси ишлаб чиққан низомларда интизомни турли тарзда бузганлик, аввало хизмат мавқеидан ўз манфаатлари йўлида фойдаланганлик, ахлоқ-одоб қоидаларини бузганлик учун Хитой Компартияси аъзоларига бериладиган қаттиқ жазолар назарда тутилган.

Судланиб қамоқ жазосига ёки «Меҳнат билан қайта тарбиялаш» лагерларига юборишга ҳукм қилинган барча коммунистлар ХКП сафларидан чиқарилиши керак, дейилади ҳужжатда. Кимки пора бериб мансаб пиллапояларидан кўтарилиб бораверган бўлса, кимки тўкин дастурхон ёзиб зиёфатга чақирса, кимки амалидан фойдаланиб қариндош-уруғлари тўғрисида, «ғамхўрлик қилиб», уларни нуфузли лавозимларга қўядиган бўлса, барча партиявий лавозимларидан олиб ташланади ҳамда партиядан чиқаришга қадар турли жазолар қўлланилади. Туҳматчилар, танқидни бўғувчилар, ахлоқи бузуқ ХКП аъзолари учун партиядан чиқаришгача жазо чораси назарда тутилган.

Илгари хабар берилганидек, бутун мамлакатда порага сотилиш, порахўрлик, давлат бойлигини талаш, хизмат мавқеидан ғаразгўйлик мақсадларида фойдаланишга қарши кураш кампанияси авж олиб кетди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● **Вашингтон.** АҚШ вице-президенти маҳкамасининг бу ерда сўзга чиққан расмий вакилининг хабар қилишича, Дэн Куэйл 27—29 январь кунлари Панама, Гондурас ва Ямайкага сафар қилади. Гондурасда бўлган вақтида у бу мамлакатнинг янги президенти ҳуқуқларини кучга киритиш маросимида иштирок этиб, Марказий ва Лотин Америкасидаги бир қанча давлатларнинг бу ерда бўладиган вакиллари билан учрашади.

АҚШ вице-президенти қиладиган сафарни шарҳлаб, Америка матбуоти бу ташрифнинг мақсади Америка қуролли кучларининг Панамага бостириб кириши сабабларини изоҳлашдан иборат эканлигини таъкидлайди. Газеталар АҚШнинг Лотин Америкаси давлатларидаги бу ҳаракатига қарши кенг норозилик билдирилаётганлигини таъкидлаб, вице-президентнинг сафари учун вақт «жуда ноқулай» танланганлигини уқтирмоқда

● **Хараре.** Зимбабве парламенти мажлислар палатаси мамлакатдаги фавқулодда ҳолатнинг амал қилиш муддатини кўпчилик овоз билан яна олти ойга узайтирди.

Фавқулодда ҳолат биринчи марта 1965 йилда Ян Смит давридаёқ жорий этилган эди ва ўшандан буён унинг амал қилиш муддати муттасил узайтириб келинмоқда. Зимбабве ички ишлар министри Мовен Махачи парламент аъзолари ҳузурида сўзга чиқиб, «Мозамбик миллий қаршилиги» деб аталадиган ташкилот қароқчиларининг Зимбабве территориясида қилаётган қўпорувчилик ҳаракатлари кейинги пайтларда кучайиб кетганлигини уқтирди. Ўтган йилнинг июль ойидан буён улар 60 кишини ўлдириб, 48 кишининг жонига қасд қилдилар. Қароқчилар келтирган моддий зарар 64 минг Зимбабве долларидан кўпроқ деб ҳисобланмоқда.

● **София.** Агар Болгария Коммунистик партиясининг навбатдан ташқари съездида «ислоҳчилар» устун келмасалар, унда «Болгария Европа сари» оқими алоҳида партия бўлиб ажралиб чиқиши мумкин, деб таъкидлашди чоршанба куни бу ерда бўлиб ўтган матбуот конференциясида шу гуруҳ вакиллари. Улар ўзларини БКП ичидаги фракция эмас, балки ғоявий оқим деб атамоқдалар.

Улар мамлакатнинг 50 та аҳоли пунктида бир неча ўн минг кишидан иборат ўз тарафдорлари борлигини маълум қилдилар.

Бу гуруҳ ёки платформа партияда туб ўзгартишлар қилишга, БКПдаги «сталинчилик»ка барҳам беришга ва Болгария ривожига қитъадаги интеграциянинг объектив жараёнлари ҳисобга олинадиган «европача» ёндашув бўлишига интилмоқдалар.

Ҳиндистон пойтахтидаги совет павильонида ҳар йили ўтаётган халқаро кўргазма-ярмарка деҳлиликлар ва меҳмонларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Бу ерга келувчиларнинг кўпчилигини (суратда) «Лада-Самара» ва «Нива» автомашиналари, шунингдек, «Белорусь» трактори қизиқтирмоқда. Бу трактор маҳаллий компаниялардан бири билан Ҳиндистонда ишлаб чиқарилмоқда.

М. КАПУСТИН сурати (ТАСС).

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

ТИПРАТИКОНЛАР УЧУН... КАСАЛХОНА

● ҲАР ЙИЛИ Англия йўлларида 100 минглаб типратикон автомобиль тагида қолиб ҳаётдан кўз юмади, ёки жароҳат олади. Ҳайвонларга нисбатан ниҳоятда мурувватли бўлган инглизлар автомобиль фалокатидан тирик қолган жониворларни махсус қурилган касалхонада даволамоқдалар. Касалхонага бир йўла 200 та бемор-типратикон жойлашиши мумкин. Даволаш муддатини ўтовчи типратиконлар шу даврда кўпайиб кетишини назарда тутиб, касалхона маъмурияти уни кенгайтириш мақсадида 1 миллион 800 минг доллар йиғиш кампаниясини [illegible]

КАШФИЁТЛАР КЎРГАЗМАСИ

● ЖЕНЕВАДА бўлиб ўтган халқаро кашфиётлар кўргазмасида кўп қизиқарли буюмлар намойиш этилди. Улар кўргазмага келганларга жуда манзур бўлди. Масалан, бу ердаги қуёш нурини жамловчи кўзгу ёрдамида шўрва тайёрлаш ёки картошка пишириш мумкин, махсус ясалган водопровод крани жўмраги остига бирор нарса қўйсангиз бас, сув ўзидан-ўзи кела бошлайди. Кўпгина нуфузли фирма вакиллари хавфсизлик белбоғини яхши баҳолашди. Мабодо, автомобиль тўқнашуви рўй бериб қолса, белбоғ ҳайдовчини ўриндиққа қаттиқ тортиб, жипслаб қўяди ва 10—20 дақиқадан кейин жароҳатланган кишини машинадан чиқаришни енгиллаштириш учун ўз-ўзидан ечилиб кетади.

ДАСТХАТЛАР ТЎПЛАМИ

● БУЮК БРИТАНИЯНИНГ Торки шаҳридаги тарихни севувчилар жамиятининг аъзолари кутилмаганда ўтмиш алломаларининг дастхатлари тўпламига эга бўлиб қолдилар. Бу тўпламда Наполеон асирлар билан қандай муомала қилиш тўғрисида генералларидан бирига ёзган кичик хати, таниқли инглиз шоири Кити ўз маҳбубасига ўлимидан олдин битган мактуби, Шарлотта Бронтенинг қалам ҳақини сўраб, ноширга қилган мурожаатномаси, Байрон, Екатерина II, адмирал Нельсон, Шелли, Гёте, Пушкин, Берлиоз, Пастер, Дарвин ва бошқа таниқли кишиларнинг дастхатлари бор. Бироқ, мутахассисларнинг фикрича, улар ичида энг қимматлиси Жейн Остиннинг синглисига 1799 йилда ўзи қатнашган бал таърифини келтирган номадир.

Бу юрак тўлмасин...

(БУХОРОДАГИ «САЙҚАЛ» ХАЛҚ АНСАМБЛИ БАДИИЙ РАҲБАРИ НАРЗУЛЛО ҒАЙБУЛЛАЕВ НИГОҲЛАРИДАН УҚҚАНЛАРИМ)

Эй, биродари азизлар, дилимда бир тугун бор-да. Куйламасам тугун йириклашиб кетаверади-да. Вўғзимга тиқилиб, кўзимни намлайверади-да. Айтмасам тилим, куйламасам дилим ёниб кетаверади-да.

Менда бир дард бордиров. Тузалмасга ўхшайди-ёв. Мубтало бўлдим қачон? Ҳаргиз билолмай доғдаман-да.

Бу давосиз дарди не экан деб ажабланманглар, азизларим. Куйлагим келаверади-да. Мискин, Навоий, Нодира, Увайсийлар руҳи тинч қўймайди-да. Уларнинг ғазалларини такрорламаган куним тилимни бир нима куйдиради-ей, куйдиради-ей. Буни мендек классик ашулаларимиз шайдолари, ошнолари тушунадимикин деб ўйлаб қўяман-да.

Қўлларимнинг беҳос титраётганига эътибор этманг, нохуш ўйлар гирдобига берилманг. Торни ушлагиси, симларини чертгиси келяпти тўхтовсиз. Ахир рубоб, торсиз бу қўллар — эҳ-ҳе нима деб атайин-а? Бу каломни ичимда сақлайин-а.

Ғамни куйлаб, ғамни суйлаб — дардига даво топадией, одамлар, ечолмайдиган жумбоқми бу. Ё алам тафтини алам оладими-ей?

Дилингни куйдирган ўт сўзлар тилингдан чиқадими олов пуркаб. Ё шоирингнинг дунёсига қойилман. Сўзлари битилган қоғозларнинг ёниб кетмаганига лолман. Бу лоллик, ҳайроналик куйлаётганда кўзим қароқларида намоён бўлмиш. Сезармикансиз, буни қўшиқни сел бўлиб, лол бўлиб, дол бўлиб, мастона чайқалиб тинглаётганлар.

Ахир қўшиқчи дардни ҳикоя қилмоқда-ку. Нечун ҳузурланган янглиғ тебранасиз. Ё кўзингизни юмиб оласиз.

Очинг кўзингизни, бир бора кўрай. Нигоҳингизда нималар бор?

Нечун қоймайсиз қўшиқчини. Шўхидан айт демайсиз? Дардни, фироқни тинглаб нимани оласиз?

Бир бор кўрмадим лабингиз қимирлаб жўр бўлганингизни. Ҳар бирингизнинг ўз қўшиғингиз йўқми? Бор дейсизми? А. англадим, мен уни шўхидан танлаганман деяпсиз-а? Боракалло, қувонч кимга ёқмайди.

Алдама ўзингни. Кўнгулга келган, тил сўзлаган, дил куйлаган ҳолатлар бежиз эмас. Буни куйлаган қўшиқчигина идрок этар балки.

Қўшиққа минг хил таъриф, тафсиф бордир. Балки асосийси айтилмагандир. Балки... олам ўз қўшиқчисини ҳам кашф этмагандир.

Балки... бу фоний дунёда куйлаб юргувчилар ҳақиқий қўшиқни ҳали топмагандирлар.

Улар ҳам бахтли кунларни куйлашини кутишганди. Замона кулфатидин битиклари дардга тўлиқ бўлди ёронлар. Айбситмангиз. Мен эса ўшаларнинг дардли сўзлари, сатрлари билан ўзимни танигандай бўлдим.

Бухоронинг кўчалари. Қўлда тор билан айланиб ўтиш лозим. Асрлардан мерос қолган тарихий обидалар ичида янгратмоқ керак торни. Бор овозда куйлагин, зора ҳаммани лол этган нақшларга ҳам жон кирсин. Кирсину, чиқмасин. Ўзларининг кечмишларидан сўзласин.

Эй, бу кўнгулга нималар келмайди? Тилинг нималарни сўзламайди.

Балки...

Нима бўлганда ҳам кунинг қўшиққа тўлиқ бўлсин. Куйлаган дилга, куй тинглаган юракка олам гўзал кўринармиш.

Бу куйлар, қўшиқлар чинқираётган гўдак йиғисида бор. Ҳижронга чидаёлмай кўзини ёшлаган қизнинг кўз ёш томчиларида бор. Оғриқдан инграган беморнинг ҳолсиз лабларида шивирлайди у. Эй, азизлар, тўлиб кетар юрагим бир зумгина куйламай қўйсам. Ҳаргиз юрагим тўлмасин-да. Бу юрак тўла нималар бўлмайди, нималар бўлмайди.

Г. АЛИБОЕВА.

Янги шеърлар

Доҳийга мурожаат

Руҳингизга сиғиниб мадад сўраб ушбу кун,
Ишчи-деҳқон синфини ёқлаб беринг, бобожон.
Коммунистик эътиқод дедик унга эргашдик,
Улуғ ният ҳақ бўлса оқлаб беринг, бобожон..

Ғоянгиз пахтамиздай оқ эди, оппоқ эди.
Мазлумлар бахти кулган бир дунё қурмоқ эди,
Ҳар бир миллат, элатни тенг, тотув кўрмоқ эди,
Ўн беш ўлка элини тенглаб беринг, бобожон.

Жумбоқлар ичра қолдик, десак айтар
«ўзинг еч!»
Янглишамиз биз токай, ўйлаб ўйга етмам ҳеч,
Бугун сиз бир сўз айтинг, балки эрта бўлар кеч,
Ҳали бизда хомлар кўп, ошлаб беринг, бобожон.

Қарорлардан қурилган уйларда яшолмадик.
Қарорга қорин тўймас, гоҳ тўйиб ошолмадик,
Денгиздек кўпирдигу, жилғадан ошолмадик,
Сиз бу хом қарорларни ишлаб беринг, бобожон.

Етмиш йил яшабмиз-у, дардимиз пинҳон экан,
Оғизда ҳур турмуш қурмоқлик осон экан.
Раҳбар дегани гоҳо бунчалар нодон экан,
Ўз йўлига халқимни бошлаб беринг, бобожон.

Ҳар куни мажлисбозлик, минбарларда юзлашар,
Қилолмаган иш учун бир-бирини тузлашар,
Ўз-ўзини ғажиб турса бу дунёда ким яшар,
Оҳ, қайта бир уйғониб, яшаб беринг, бобожон.

Маҳмуд ТОИРОВ.

«КАМАЛАК»

дам олиш саҳифаси

Доира оҳанги

Сурат муаллифи Аъзам МИРЗАЖОН.

Куйдирманг

— Дада, бу қанақаси? Уйдан бутунлай бош олиб чиқиб кетишим керакми?

— Нималар деяпсан, ўғлим?

— Ахир ўзингиз: «Отанг боласи бўлма, одам боласи бўл», дедингиз-ку!

* * *

— Ҳой, ўртоқжон, севгилигинг шу йигит экан-да. «Мени яна куйдирманг», деганингдан пайқадим.

— Қайда. У — сураткаш. Шу билан учинчи марта тушишим. Ҳар гал: «Суратингиз куйиб кетди», дейди.

* * *

Она ўғлидан шикоят қилди:

— Қачонгача қиз танлайсан?

— Уйланганимга қадар.

О. ЎСАРОВ.

Француз ҳандалари

Франция қироли мамлакат бўйлаб саёҳат қилар эди. Бир қишлоқда у 3 та янги тухум сўради.

— 3 та тухум 20 франк бўлади, — деди деҳқон.

— Бу жуда ҳам қиммат-ку, — дебди қирол. — Нима бало, бу ерларда тухум шунча каммми?

— Йўқ, тухум эмас, қироллар кам.

* * *

— Менга 3 франк 50 сантимли қаҳвадан 11 килограмму 250 грамм берсангиз, — деди Перро сотувчига.

— Яхши... Мана... Яна нима истайсан?

— 65 сантимли туздан 7 килограмм.

— Мана. Яна?

— 1 франк 10 сантимли шакардан 4 килограмм ва ниҳоят 2 франк 10 сантимли ёғдан 28 литр берсангиз.

— Мана... Буларнинг ҳаммаси 147 франк 05 сантим бўлади. Шуларнинг ҳаммасига онанг пул бердими?

— Йўқ, онам ҳеч нарса бермадилар. Ўқитувчим шунақа қийин масала бердилар.

* * *

Перро мактабдан қайтгач отасига деди:

— Дадажон, Сиз мендан хурсанд бўласиз. Мен бугун 50 сантим тежаб қолдим, чунки автобусга ўтирмай, унинг орқасидан чопиб келдим.

— Сен аҳмоқсан! Таксининг орқасидан чопганингда 3 франк тежаб қолардинг.

* * *

Сайёҳ меҳмонхона директоридан сўради:

— Хоналарингизнинг баҳоси қандай?

— Биринчи қават хоналари 12 франкдан, 3-қават хоналари эса 9 франкдан.

— Афсус, афсус, сизнинг меҳмонхонангиз мен истаганчалик баланд эмас экан.

* * *

Кекса овчи набирасига ҳикоя қиларди:

— Африкага қилган охирги саёҳатимда менга тўсатдан 15 оч шер ҳужум қилган эди, уларнинг ҳаммасини отиб ташлаганман.

— Бобожон, ахир ўтган йили бу воқеани менга айтиб берган эдингиз. Унда фақат 10 та оч шер ҳужум қилган эди.

— Э, ўтган йили сен бутун ҳақиқатни тушунишга анча ёшлик қилар эдинг-да.

Французчадан Анвар АСҚАРОВ таржимаси.

Қалб нидоси

(ҚАТРА)

Онаси куйиниб кетди: «Кап-катта йигит бўла туриб, қўшнининкига чиқмади-я! Тўйга бормайсанми!» десам, бошини қимирлатиб қўяди холос. Кўзларида ёшни кўрдим. Бировникида тўй бўлса, у нега аза қилади!

Балки ўшанда унинг кўзларидан, заҳга бериб ётган кўксидан:

«Бугун қўшни қишлоққа келин келди ёр-ёр,
Боролмайман у ёққа, мен қиламан ор-ор...»

деган нола отилиб чиққандир.

Мана, ўн йилдирки, Ўткир якка-ю ягона қўшиқни тинглайди. Эшитганда ҳам ёниб, куйиб, адо бўлиб эшитади. «Биринчи муҳаббатим»ни куйгани-куйган. Уни ҳар гал кўрсам эшитганим бир афсона ёдимга тушади.

«... Жуда қадим замонда Қуёш исмли йигит Муҳаббат исмли қизга кўнгил берибди. Улар бир дақиқа ҳам бир-бирисиз яшолмасмиш. Лекин Ҳижрон деган бир кимса бахтиёрларни кўролмай, уларни мангуга жудо қилган эмиш. Бирини осмон-у фалакка чиқариб, бирини ер юзида сарсону, саргардон қилган эмиш. Шундан буён Қуёш Муҳаббатини излаб олис-олис тоғлар ортидан чиқиб келармиш ва то кўз кўргунча ерга термулиб ёрини ахтарармиш.

Муҳаббат эса ўз Қуёшини излаб эзгу қалблар томон интилармиш. Фақат уларгина қизни Қуёшга элта олиши мумкин эмиш. Ва қачонки бу курраи заминда Ҳижроннинг умри ҳазон бўлса, улар бир-бирларининг висолига етармишлар...»

Муҳаббат! Бу ёруғ жаҳонда сендан ҳам покизароқ туйғу борми! Сендан ҳам улуғ қудрат борми! Сенга Қуёш меҳри тушганлиги учун ҳам домингга тушган юракни ёндирасан! Балки шунинг учундир, ошиқ ёрини Қуёшим деб атар!

Ҳа, сен меҳмон бўлган қалб фақат эзгуликка интилади. Сенинг сеҳринг эмасми бу! Ошиқларнинг қўшиғисан, Муҳаббат! Йўқ, сен уларнинг қўшиғи эмас қалбларидан отилиб чиққан ҳижроналамисан, висолу-қувончисан. Кимнингдир қалбига жуда эрта ташриф буюрасан, кимгадир кеч насиб этасан.

Муҳаббат, сен қалбларда бўлганинг яхши. Ахир сен бор, инсон тирик. Фақат манзилга кечикма, Муҳаббат!!!

Ойсара ДАДАЕВА.

Қизиқишлар олами

Коллекциялар ва коллекциячилар ҳусусида

Кишилар — маркалар ва конфет қоғозлари, гул барглари ва мушукларнинг суратларидан ташқари яна қанчадан-қанча нарсаларни тўплашмайди! Ўтмишдан ҳозирги кунимизгача давом этиб келаётган инсондаги ана шу тўплашга бўлган эҳтиросни қандай изоҳлаш мумкин? Бирор-бир гугурт қутичаларининг шодаси, ранг-баранг тугмалар ва кўҳна пластинкалар соҳиблари бўлганлар қувончининг боиси нимада? Эҳтимол, коллекция тўплаш — инсоннинг билишга бўлган интилишини қондириш усулларидан бири. Ахир, ҳақиқий тўпловчи — бу меҳнаткаш, фан ва техника, санъат билимдони, тарихчи. У бир хилда бўлган буюмларни ўрганади ва систематлаштиради. Давр, инсон, унинг моддий маданият яратиши тўғрисида яхлит тасаввур ҳосил қилади.

Яқинда у ёки бу хилдаги нарсаларни тўплашга ўта ишқибоз бўлган ҳар бир кишига (ҳозирги кунда эса коллекциячиларнинг мингдан зиёди маълум) дўстлари ва ҳамфикрларини топишга кўмаклашишга даъват этилган коллекциячиларнинг ахборот банки ташкил этилди.

— Биз яқин вақт ичида филателистлар, ноанъанавий тўпловчилар учун ахборот каталоглари, журналлар нашр этишни бошлаймиз, — дейди банк директори В. Новиков. — Шунингдек, кўргазмалар ташкил этамиз, илмий иш билан шуғулланамиз.

Коллекционерларга ёрдам бериш учун коллекцияларни суғурта қилиш жорий қилинган, чунки уларнинг кўпчилиги катта моддий қимматга эга. Масалан, москвалик Е. Денисовнинг танга-чақа коллекциясини олайлик. Унда жамики танга бор! Пиастрлар, дирахмлар, эскудолар, песолар... Тангаларда жаҳон елканли флотининг ривожланиш тарихи акс этган. Тарихчи П. Ермаков эса ўз хонадонини соатлар билан тўлдирган. Бу ерга Швейцария, Австралия, Япония, Американинг машҳур фирмалари ишлаб чиқарган соатларнинг ғоят нодир намуналари қўйилган, улар ҳатто йирик музейларда ҳам йўқ. Коллекциянинг асосий қисмини якка тартибда буюртирилган ва ягона нусхани ташкил этувчи XVIII-XIX асрларда яратилган соатлар ташкил этади.

Ашёлар орасида кундалик турмушда қўлланиладиган буюмлар ҳам коллекционерчилар эътиборидан четда қолмаган. Слесарь Б. Митаев аср бошида ишлаб чиқарилган телефон аппаратларини, таъмирловчи И. Киселев рус классицизми даври гул қоғозларини тўплашни бошлашди. Тарихчи Р. Варданян оддий қаламларни тўплайди. Ҳозирги пайтда унда 37 мамлакатнинг 2500 та қалами бор. Тўғри, улар ичида америкалик миллионер А. Хаммернинг Россияда барпо этган қалам фабрикасида 20-йилларда тайёрланган нодир қаламлар ҳам оз эмас.

Конструктор Г. Глезер мана 30 йилдан буён тинмай изланиши туфайли асосан шаҳарлар тасвирланган 50 минг дона қадимий открытка тўплади. Унда тасвирида Ленин қиёфаси ифодаланган дастлабки совет открыткаси ҳам бор. Меъмор В. Иванов суғурта тахтачаларини йиғади. XVIII асрдан то XX аср бошларида уйларнинг олд томонига қоқиб қўйилган суғурта жамиятларининг номи кўрсатилган металл кўрсаткичлар шундай деб аталарди. Улар шундай чиройлики, тўла маънода санъат асари деб айтиш мумкин. Адабиётшунос В. Алексеевнинг тўпламида 250 та эски календарь бор. Улар орасида Пётр I кўрсатмаси бўйича Россияда 1709 йилда чоп этилган дастлабки фуқаро календари ҳам мавжуддир.

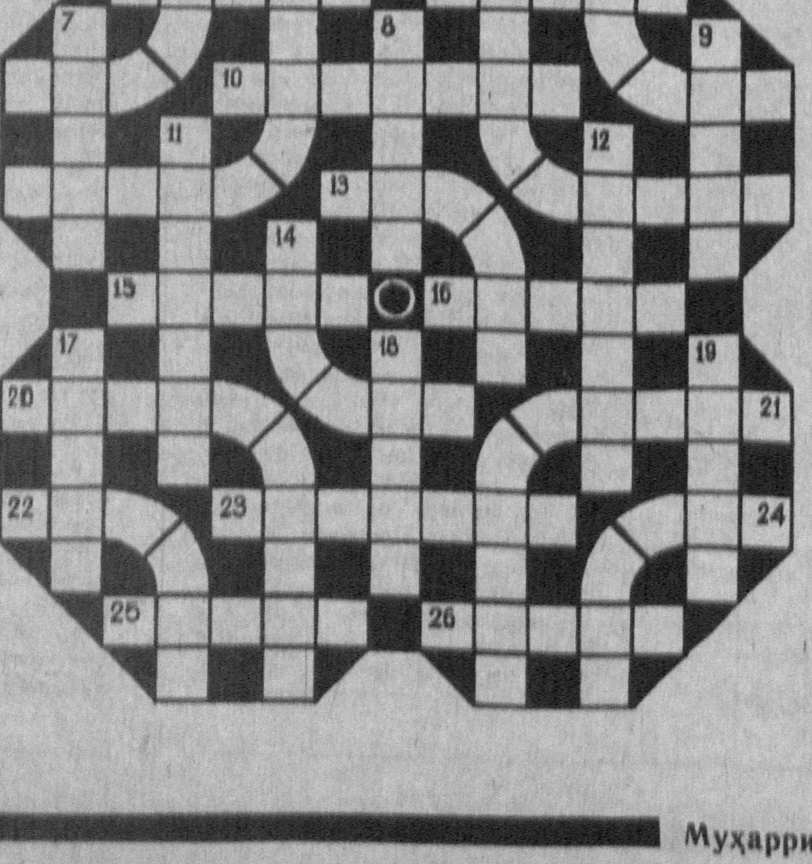
Кўпинча шундай ҳам бўладики, коллекция тўплаш ишда ижодкорликка бўлган туйғуни уйғотади. Э. Казарян катта миқдорда кичик ҳайкалчалар коллекцияси тўплаганидан кейин унинг ўзи шундай асарлар яратиш билан шуғулланиш фикрига келди. Ҳозирги пайтда у ҳайратга соладиган ва кишига завқ-шавқ бағишлайдиган ноёб миниатюраларнинг муаллифидир. Масалан, Э. Казарян томонидан ишланган глобус инсон сочининг кесмасига жойлаштирилган. Ундаги қитъалар эллик минг ранг-баранг микрозаррачалардан иборат.

В. Михайлов автомобиллар конструктори ва шу билан бир вақтда уларнинг эҳтиросли коллекционери ҳамдир. Унинг уйидан 1912 йилда ишлаб чиқарилган «пежо», «паккард»дан то замонавий трейлерлар, «КамАЗ»лар, «роллс-ройс», «остин» ва бошқа кўпгина автомашиналар жой олган. Сиз миниатюра моделлари тўғрисида гап бораётганлигини англаган бўлсангиз керак, албатта. Бир куни у устахонасида «ЗИЛ»нинг юк кўтаргич орқа бортини қандай қилиб такомиллаштириш устида бош қотириб қолди. Кўп ўйлади. Моделни тайёрлади. Конструкторларга бу ишни маромига етказишни топширди. Натижада 800 килограммгача вазндаги контейнерларни кўтаришга қодир бўлган юк машинаси дунёга келди.

Мана шулардан кўриниб турибдики, коллекциянгизни мунтазам тўлдириб бориш фақат қизиқишгина эмас, у сизга амалий ишда ҳам кўмак беради.

Ольга ГАЛИЦКАЯ.
(АПН).

КРОССВОРД * КРОССВОРД * КРОССВОРД * КРОССВОРД *

ЭНИГА: 5. «Илиада» ва «Одиссея» достонлари муаллифи.

6. XIX аср АҚШ ёзувчиси, «Изқувар» романи автори.

10. Биринчи ўзбек сураткаши.

13. Таниқли ўзбек шоири, «Она» романининг таржимони.

15. Самарқанд, Тошкент, Қўқон ва бошқа шаҳарлардаги бир хил ном билан аталадиган жой.

16. «Тобутдан товуш» комедияси ижобий қаҳрамони.

20. Машҳур ўзбек қизиқчиси.

21. СССР халқ рассоми, «Жонажон ўлка» картинаси ижодкори.

22. Визувий вулқони остида қолган антик шаҳар номи.

23. Санъат Маҳмудованинг болалар учун ёзган ҳикояси.

24. Мусулмонларнинг муқаддас китоби.

25. Пиримқул Қодиров асари.

26. XIX аср рус демократ рассоми.

БЎЙИГА: 1. Халқ оғзаки ижодидаги катта ҳажмга эга бўлган эпик асарлар.

2. Ўрта Осиё ҳаётини биринчи бўлиб тасвирлаган рус рассоми.

3. Халқ амалий санъати тури.

4. Ҳусайн Бойқаро ва Шайбонийхон портретини чизган рассом.

7. Яқин Шарқдаги қадимги давлат номи.

8. Микеланжелонинг афсонавий қаҳрамонга бағишланган ҳайкалтарошлик иши.

9. Ўзбек классик шоирининг форс тилида ёзган шеърларига қўйган тахаллуси.

11. Медицина, соғлиқни сақлаш фани.

12. Кубизмнинг типик вакили, «Герника» полотноси муаллифи.

14. Ўзбекистон, Тожикистон, Қирғизистон ҳудудидаги дарё номи билан аталадиган шаҳар.

17. Ўрта Осиёдаги энг баланд тарихий минора.

18. Муқимийнинг ҳажвий шеъри.

19. «Дайди», «Исмим масхарабоз» каби ҳинд кинофильмларидаги бош ролни ижро этган актёр.

Тузувчилар: К. САЮМОВ ва С. ҒАЙРАТОВ.

ТВ

21 ЯНВАРЬ — ЯКШАНБА

● ЎзТВ I

9.00 «Ассалому алайкум». Мусиқий ахборот.

10.00 «Ҳужжатли экран». 10.35 Спорт программаси: 1. Сувга сакраш. Ўзбекистон чемпионати. 2. Енгил атлетика бўйича Ўзбекистон чемпионати. 11.35 «Инсон ва табиат». 12.05 «Мардлар қўриқлайди Ватанни». Мусиқий программа. 12.45 Бевосита мулоқот. Пенсиялар ва нафақалар тўғрисидаги қонунлардаги янгиликлар ҳақида.

Тижорат видеоканали

13.45 «Самарқанд тамғаси билан». Самарқанд шаҳар саноат корхоналарида халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқариш ҳақида. 14.45 «Иморат пойдевордан бошланади». 15.15 Реклама. Тошкент сут ишлаб чиқариш бирлашмаси.

* * *

17.55 Кўрсатувлар программаси. 18.00 Успенский номли жумҳурият махсус мусиқа мактаб-интернати ўқувчиларининг чиқиши. 18.40 И. Шамякин. «Нон». Теленовелла. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 «Ленин, партия, Ватан ҳақида қўшиқлар». Мусиқий программа. 20.30 «Ахборот». 20.50 Дам олиш концерти. 21.30 Москва. «7 кун». 22.30 «Бир планетада». Бадиий фильм («Ленфильм»). 24.00 Кўрсатувлар программаси.

● МТ I

8.30 Спорт ҳамма учун. 8.45 МДСО чалади. 9.10 «Спортлото» тиражи. 9.30 «Эрта саҳарлаб». Болалар учун кўрсатув. 10.30 «Ватан хизматида». 11.30 «Акцент». Авторлик қўшиқлари. 12.00 «Дунё бўйлаб». Альманах. 13.00 «Здоровье». 13.45 Педагогика — ҳаммага. 14.45 Ғалабанинг 45 йиллигига. «Фронтдан салом». Телевизион бадиий фильм («Экран»). 16.05 «Болакай ва булут». Мультфильм. 16.15 «Қишлоқ янгиликлари». 17.30 М. Горький. «В. И. Ленин». СССР халқ артисти Ю. Яковлев ўқийди. 18.30 Болалар учун фильм. «Космонавт билан парвоз» (М. Горький номли киностудия). 19.50 «Йигирма тўртинчи йилнинг қайғули январи». Телевизион ҳужжатли фильм. 21.00 СССР халқ артисти В. Третьяков ҳамда СССР Давлат телерадиоси Катта симфоник оркестрининг концерти. 21.30 «7 кун». 22.30 «Чайковскийнинг барча симфониялари». 1-симфония. СССР Давлат симфоник оркестри ижро этади.

● МТ II

8.30 Зарядкага сафланинг! 8.50 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. Олтой телевидение студиясининг программаси. 9.50 «Экранда Сибирь». Киножурнал. 10.00 СССР халқ артисти И. Ойстрах чалади. 10.30 «Қилич ва қалқон». Бадиий фильм, субтитр билан. 3-қисм. — «Шикоятга ўрин йўқ». 4-фильм. — «Сўнгги марра». 13.00 В.-А. Моцарт. «Реквием». Москва ёшлар ва студентлар хори ижро этади. 14.00 «Она замин ташвишида» туркумидан телевизион ҳужжатли фильм премьераси. «Мамонт ўтлари» (Владивосток). 14.30 Студиямизда Қора Қораев номли Озарбойжон Давлат камер оркестри. 15.00 Эфирда — «Совет Россияси» видеоканали. 17.30 «Планета». Халқаро программа. 18.30 «Тараққиёт. Ахборот. Реклама». 19.00 Иттифоқдош республикалар кинопублицистикаси. «Ҳақиқат синови». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Тошкент). 19.30 «Биз яшаётган олам». Режиссёр В. Виноградов фильмлари. «Портретингизни қайтариб юборяпман» («Лентелефильм»). 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Тунгги эртак». 20.45 Тоғ чанғи спорти. Жаҳон кубоги. Эркаклар. Австриядан кўрсатилади. 21.30 «7 кун» (сурдо таржимаси билан). 22.30 «Инқилоб фуқаролари». Бадиий фильм (Свердловск киностудияси). 24.00 Хоккей. СССР чемпионати. «Динамо» (Рига) — «Химик». Ригадан кўрсатилади.

«Ёш ленинчи»

МАНЗИЛИМИЗ:
700083 ТОШКЕНТ
ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32-УЙ
ТЕЛЕФОНЛАР:
ҚАБУЛХОНА — 32-56-58,
ХАТЛАР БЎЛИМИ — 32-54-65.
Газетамиз якшанба ва душанбадан ташқари, ҳар куни чиқади.
Тиражи 500195 нусха
ИНДЕКС: 64607
ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ НАШРИЁТИНИНГ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ БОСМАХОНАСИ
Д. — 2315.
Р — 03047.

Муҳаррир Жаббор РАЗЗОҚОВ.